JURNALUL® S.F.

Nr.6 Săptămînal de science-fiction ■ 16 pagini ■ 45 lei

Stanislav LEM

Anton TĂNASESCU

C.T. POPESCU

Gerard KLEIN

Mihail GRĂMESCU

Victor MARTIN

Alexandru MIRONOV

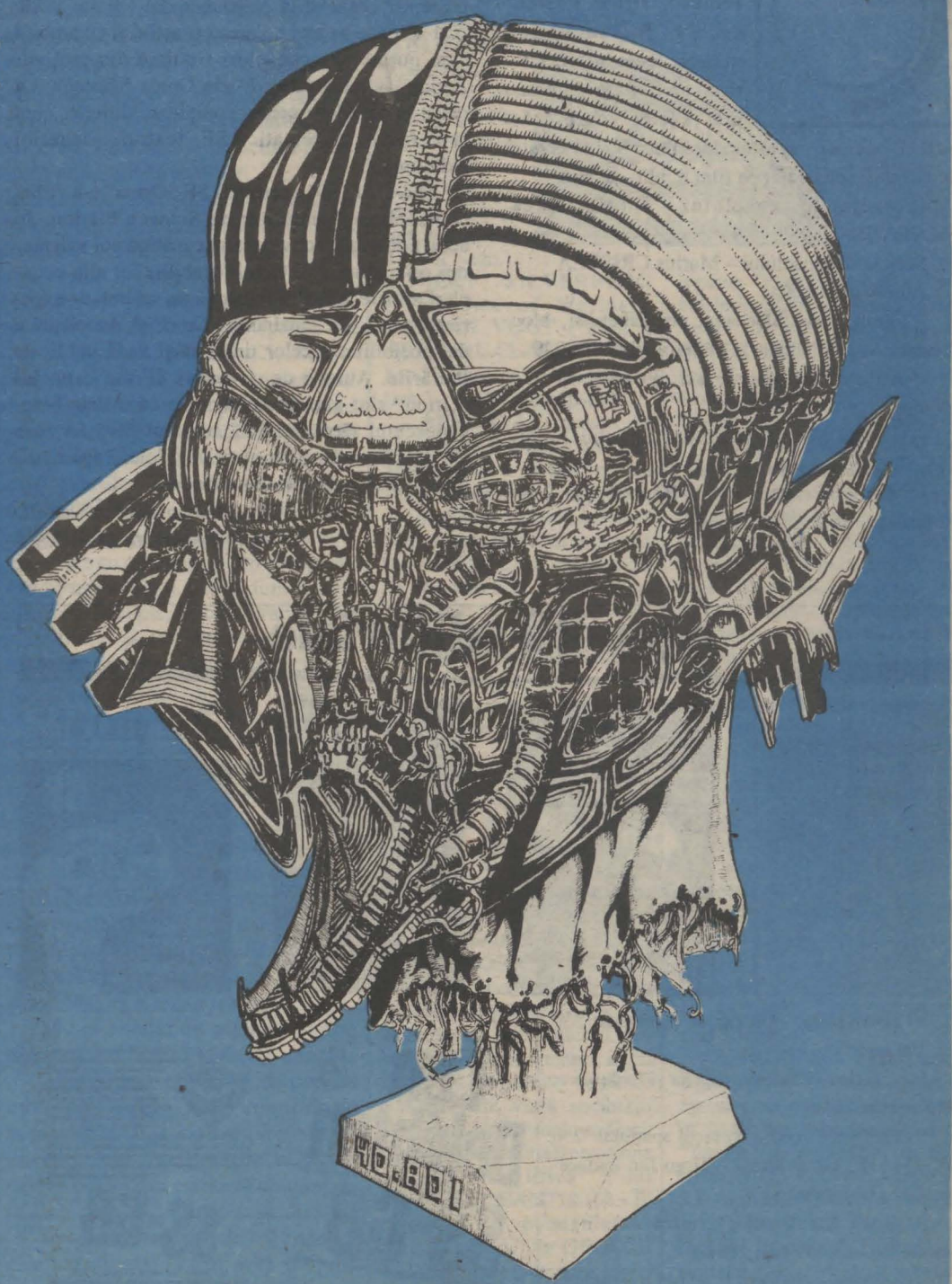

Primul săptămînal de cultură ştiinţifico-fantastică din România

Cenaclul de anticipaţie „Orion“ Ploieşti

Şedinţe lunar, prima vineri din lună, ora 18. Locul de funcţionare: Sediul filialei ACSF, Ploieşti, strada Poştei, nr. 34. **Metodologie:** grafica, comentarii critice, prezentare de grafică, carte, sculptură, pictură, scenarii radiofonice, filme S.F., create de membrii cenaclului pe film 8 mm – super.

Preşedintele cenaclului – Florin Oprea SĂLCEANU

Secretarul cenaclului – Marius CRISTEA

Adrese de contact:

– Florin Oprea Sălceanu, str. Libelulei, bloc 4, scara A, apartament 11, telefon: 097/173929

– Anton Tănăsescu, str. Poştei, nr. 34 Ploieşti.

– Gabriel M. Frăţilă, b-dul Republicii, nr. 165, Bl. 27, sc. D ap. 17.

– Marius Cristea, com. Bărcăneşti – sat Romaneşti, nr. 78, jud. Prahova.

Pe data de 3 ianuarie 1983 lua fiinţă cenaclul S.F. „Orion“, sub egida Casei de Cultură a muncipiului Ploieşti, încununare a iniţiativei şi eforturilor scriitorului Florin Oprea Sălceanu care, de atunci pînă azi, a avut şi funcţia de preşedinte al acestei grupări de fani. Cu toate piedicile specifice perioadei comuniste, cenaclul a obţinut rezultate notabile: răspîndirea în rîndul tineretului a interseului pentru artele SF. debutul unor membri, intrarea pe lista cenaclurilor cu activitate deosebită, prezentarea activităţii sale la Radio (în emisiunea „Exploratorii lumii de mîine“), în mai multe rînduri. Iată cum era prezentat cenaclul în emisiunea din 18 mai 1988: „Cu aproape trezeci de membri activi şi cu ambiţii cum puţine alte cenacluri similare din ţară au, „Orion“ – conducător: Florin Oprea Sălceanu – a reuşit să abordeze genuri complexe, dificile, cum ar fi filmul cu tematica SF, teatrul, scenariul radiofonic...“

Din anul 1991, cenaclul SF „Orion“ s-a afiliat la Asociaţia Creatorilor de Science Fiction, în acest nou cadru activitatea sa căpătînd noi valenţe, noi orizonturi. Contactele stabilite cu alte cenacluri afiliate la A.C.S.F. duc la un schimb de experienţă fertil, iar fanzinului „Cron“ al Asociaţiei a dat posibilitatea celor tineri să-şi vadă publicate lucrările. Autorii de povestiri SF din cenaclul „Orion“ sînt gata să colaboreze cu – deja binecunoscutul săptămînal – „Jurnalul SF“. La zece ani de existenţă, „Orion“-ul din Ploieşti apare mai tînăr şi mai promiţător ca niciodată.

Anton TĂNĂSESCU
Vicepreşedinte al A.C.S.F

Aparţii editoriale

1) James Blish – Un caz de conştiinţă; 250 lei, 190 pag.

Ed. Cristian – Craiova; coperta şi traducerea: Marian Mirescu

2) Philippe Curval – Resacul spaţiului: 250 lei, 284 pag.; Ed. Brîncuşi – Tîrgu-Jiu; traducerea: Liana Gheorghe.

3) Zona Crepusculară (mică antologie science-fiction), 139 pag, 180 lei

4) Aergistal – Numărul 1; revistă a cenaclului de anticipaţie „V. Papilian“ – Cluj

2 *Coperta de:* Ionuţ BĂNUŢĂ

Reprezentanţii Jurnalului S.F. :

BACĂU – Adrian Ionescu, tel. 12.40.86

BRAŞOV – Călin Giurgea, tel. 12.25.73

BUZĂU – Dana Băjenaru, tel. 31802

CERNAVODĂ – Felix Moga, tel. 37824.

CLUJ NAPOCA – Victor Stoica, str. Răşinari nr. 2, ap. 52, tel. 40620

CRAIOVA – Mircea Liviu Goga, str. Ştirbei Vodă nr. 3, cod 1100, tel. 13.29.23; Victor Martin tel. 12.28.19

FOCŞANI – Ingrid Şuşu, tel. 24410

GALAŢI – Cristian Biru, str. Siderurgiştilor - Vest, bl. 7G, ap. 23, tel. 45.65.92

IAŞI – Sorin Simion, tel. 14.66.31

PIATRA NEAMŢ – Dan Popescu, Of. Poştal 3 – CP 49, tel. 15685

PLOIEŞTI – Dan Tărăcilă, tel. 14.73.87

TIMIŞOARA –Cornel Secu, tel. 166068, Muscă Adrian, Of. Poştal nr. 8, CP 707, tel. 15.96.48

Important

În fiecare noapte de joi, începînd cu ora 20,00, ne puteţi contacta telefonic în vederea transmiterii informaţiilor. Rugăm cenaclurile din ţară să ne deranjeze (cel puţin de două ori pe lună) la telefonul 312.71.35

În scopul alcătuirii unui dicţionar al cenaclurilor şi cluburilor S.F. din România şi ca urmare a solicitărilor tinerilor scriitori ce doresc să intre în marea familie a S.F.-iştilor, vă rugăm să trimiteţi pe adresa redacţiei o succintă prezentare a cenaclului.

JURNALUL® S.F.

Editat de: INTACT

CORPORAŢIA INTACT PENTRU CULTURA ŞI ARTĂ

Editor general:
Dumitru THEODORU

Colegiul de redacţie:
Adrian BĂNUŢĂ *(Redactor şef)*, Marius ALECU, Costel BABOŞ, Lucian BĂBEANU, Ionuţ BĂNUŢĂ, Cristian BIRU, George CEAUŞU, Ştefan GHIDOVEANU, Cotizo DRAIA, Nicu GECSE, Mircea Liviu GOGA, Adrian IONESCU, Dănuţ IVĂNESCU, Victor MARTIN, Florin MUNTEANU, Mircea NAIDIN, Laurenţiu NISTORESCU, Angela POPESCU Mihai Dan PAVELESCU, Dan POPESCU, Florin URSU *(Redactori)*

Adresa redacţiei:
Şos. Bucureşti-Ploieşti 25-27; sector 1, Bucureşti
tel. 3.12.71.35; fax. 3.12.99.44

Stanislav LEM

Opinii inoxidabile

Fragmente

Foarte mulţi dintre fani au văzut de 3-4 ori filmul "Solaris" în regia cunoscutului regizor Tarkovski, film de referinţă în istoria cinematografiei. Iată părerile cunoscutului scriitor Stanislav Lem despre film.

Nu sînt un om al privirii, ci mecanic. Cînd scriu, nu văd nimic şi n-am avut decît necazuri cu cineaştii care voiau să-mi adapteze opera. **Solaris** este un film prost, cu tot talentul pe care i-l recunosc lui Tarkovski, el a introdus o morală foarte "rusească", în spiritul romanului **Crimă şi pedeapsă** al lui Dostoievski, o problematică a răscumpărării şi a crimei care obturează ceea ce mă interesează mai mult, adică închiderea omului în condiţia sa şi inevitabilul antropomorfism al senzaţiilor noastre. Am crede că scăpăm de aceste limite în ştiinţele exacte, în special, dar numai prin mijlocirea trucajelor.

Lumea se încăpăţînează să fie indeterminată. Eu întotdeauna am fost interesat de hazard, în sensul loteriei. Cartea mea despre literatură se intitulează **Filozofia accidentului** şi acolo fac observaţia că accidentul, aşa cum e definit în teoria probabilităţilor, joacă un rol fundamental în toate culturile. Cu toate astea, preferăm să ignorăm hazardul: miturile de exemplu, ele merg întotdeauna pe predestinare. În această carte mă opun structuraliştilor şi în special lui Todorov .....

După el, fantasticul intervine atunci cînd cititorul ezită între ordinul natural şi ordinul supranatural. Cînd ordinul este supranatural, avem povestea (cînd ordinul este natural, operă realistă). Or, anumite opere, precum **Trei versiuni ale lui Iuda**, de Borges, scapă de aceste categorisiri. Am încercat să realizez o taxinomie a lumilor literare pe baza teoriei jocurilor. Utilizînd acest aparat conceptual, am propus ipoteza existenţei a trei lumi posibile: **o lume binefăcătoare, o lume neutră şi o lume răufăcătoare.** Atunci **cînd lumea este binefăcătoare**, pentru un individ, avem de-a face cu povestea de tip european, unde totul este în beneficiul eroului (se termină bine). Cînd lumea este binefăcătoare pentru ansamblul locuitorilor, avem o utopie, adică o lume pe care o putem descrie, dar unde nu intervine conflictul şi care nu cunoaşte deci acţiunea. Am jucat la loterie, am cîştigat, am primit cîştigul şi nu se mai întîmplă nimic. **Lumea răufăcătoare** nu e alta de-cît antiutopia contemporană, aşa cum este prezentă frecvent în science-fiction, în cea americană în special, cu povestirile de sfîrşit de lume şi războaie stelare...

Dar care este lumea răufăcătoare pentru individ, cu atît mai răufăcătoare cu cît se arată mai inocent? E cea a lui Sade. De unde şi titlul eseului meu: **Sade sau teoria jocurilor.** Iar **lumea neutră** este cea a noastră, în care un medicament luat în doze mici vindecă, iar în cantitate mare, otrăveşte... În care putem construi o centrală nucleară cu atîtea precauţii, încît poate fi mai puţin periculoasă decît o centrală cu păcură, dar şi o lume în care putem face şi o bombă... Neutrul în literatură este realismul, iar ficţiunea ştiinţifică, eu o vreau realistă.

M-am apucat de science fiction din pasiune pentru ştiinţele exacte.

Am scris o povestire despre un ordinator, Golem XIV, construit de Pentagon în 2027, care-şi pierde orice interes pentru activităţile militare, devine filozof şi se consacră ontologiei.

.....

Cea mai mare instanţă în literatură este paradigma. Putem avea o operă realistă în care cineva visează şi moare, dar prin convenţie nu putem şti ce visa cel care este ucis.

.....

Traducerea - Marian MIRESCU

TIPARUL EXECUTAT LA TIPOGRAFIA
INTACT
Director tehnic:
Eustaţiu BĂLAN
Reclamă, publicitate, difuzare:
Titus Guvir – tel. 3.12.93.66
Tehnoredactare computerizată:
Ileana ANDREESCU, Antonela IVAN, Marian BORCA, Dan GROZA
Sorin PÎNZARU, Ovidiu RISTEA
Corectură:
Neguţa SEGĂRCEANU, Corina ROMAN, Helen TUDOR
Montaj offset:
Daniela ŢOŢAN, Daniela VARKOLA

Acest săptămînal face parte din reţeaua naţională a publicaţiilor
JURNALUL ®
Director:
Dan DIACONESCU
Redactor şef:
Marius TUCĂ

Mic glosar de teme şi noţiuni science fiction

ADOLESCENT: eroul sau personajul central a numeroase romane, nuvele şi povestiri datorate condeiului unor renumiţi autori, scrieri nu totdeauna destinate exclusiv tineretului. Cel care poate fi considerat drept creatorul acestui tip de erou este JULES VERNE ("Copiii căpitanului Grant", "Un căpitan de 15 ani", "Doi ani de vacanţă", "Insula misterioasă", "Burse de călătorie" etc). Alţi creatori de excepţie sînt: ROBERT HEINLEIN ("Space Cadet", "Citizen of the Galaxy", "The Menace from Earth", "Podkayne of Mars", "Have Space-Suit, Will Travel" etc.), ROBERT SILVERBERG ("The Gate of Worlds"), A.E.VAN VOGT ("Slan"), ARTHUR C.CLARKE ("Childhood's End") ş.a. Vezi şi: "Iniţiere" - "Călătorie iniţiatică".

AEROSTAT: aparat de zbor care foloseşte puterea ascensională a aerului încălzit sau a unui gaz mai uşor decît aerul (hidrogen, heliu); de formă sferică, este prevăzut cu nacelă pentru călători. Este citat deseori în literatura S.F. a secolului al XIX-lea: JULES VERNE ("Cinci săptămîni în balon"), E. A. POE ("Nemaipomenita întîmplare a unui anume Hans Pfaal", "Farsa cu balonul", "Ştiri senzaţionale prin express, via Norfolk").

ALASTOR: sistem solar imaginar, ale cărui planete furnizează cadrul de desfăşurare a povestirilor lui JACK VANCE, grupate în ciclul omonim: "Trullion - Alastor 2262", "Marune - Alastor 933", Wyst - Alastor 1716".

ALEGORIE: operă literară în care autorul recurge la procedeul exprimării ideilor prin intermediul personificării sau umanizării unor creaturi, astfel încît să sugereze realităţi similare din viaţa societăţii omeneşti. Un exemplu strălucit în literatura română îl constituie "Istoria ieroglifică" a lui DIMITRIE CANTEMIR. În domeniul S.F. poate fi citată "Animal Farm" de GEORGE ORWELL. De asemenea, multe din povestirile lui ROBERT SHECKLEY au un pronunţat caracter alegoric.

ALFA CENTAURI: steaua cea mai apropiată de Soare (la 4,3 ani - lumină); abordare literară S.F.: MURRAY LEINSTER - "Proxima Centauri", LEIGH BRACKETT - "Alpha Centauri or Die!", MIRCEA BRATEŞ - "Proxima Centauri".

ALGORITM: ansamblu de reguli şi simboluri pentru efectuarea, la calculatorul electronic, a unui sistem de operaţii, într-o ordine dată. În domeniul S.F. cel mai celebru algoritm a fost imaginat de ISAAC ASIMOV sub forma celor trei legi ale roboţilor, care vizează să asigure garantarea rolului conducător al omului în raport cu inteligenţa artificială (ciclul "Robots"). În literatura S.F. românească, CAMIL BACIU a schiţat nişte legi asemănătoare (culegerea "Planeta cubică"). Pericolele decurgînd dintr-un algoritm defectuos sînt prezentate de ROBERT SHECKLEY - "Pasăre de veghe", BEN BOVA - "O mică eroare", DAVID BISCHOFF - "War Games" etc. Vezi şi: "Roboţi".

ALIEN: termen englezesc mai cuprinzător decît uzualul "extraterestru", desemnînd toate formele de viaţă neobişnuite, neliniştitoare sau periculoase, cu care omul intră în contact pe Pămînt sau în cosmos. "Alien" este prin esenţă malefic şi agresiv, refuzînd sau respingînd orice încercare de stabilire a unor relaţii paşnice, datorită unor diferenţe fundamentale faţă de coordonatele gîndirii umane. Exemple: ALAN DEAN FOSTER - "Alien", "Aliens", , "The Thing"; A.E.VAN VOGT - "Odiseea navei Space Beagle", Războiul împotriva Rullilor"; MAURICE RENARD - "Le péril bleu"; THEODORE STURGEON - "It"; etc.

ALTERNATE UNIVERSE: termen propus de BRIAN W. ALDISS pentru desemnarea "ucroniei".

ALTERNATIVĂ (ISTORIE): vezi "Ucronie".

AMAZOANE: făpturi mitologice; cete de femei războinice şi agresive, neîntrecute arcaşe. Apar în unele din romanele ciclurilor "Tarzan" şi "Pellucidar" de EDGAR RICE BURROUGHS. În S.F.-ul modern tratarea acestui mit se manifestă sub forma "conflictului între sexe", finalizat prin reinstaurarea matriarhatului: ROBERT BLOCH - "Ladie's Day", THOMAS TRYON - "Harvest Home", etc.

(urmare în pagina 14)

Sabin DĂNIȚĂ

Legile

Ce-i cu ăsta? întrebă guvernatorul ridicînd din sprîncenele stufoase. Fața nouă cu care se afișa – ultima din set – începuse să se cojească. Gardianul ridică nedumerit din umeri.

– Cum dracu nu știi, ce, a picat așa din cer?

Rostise cuvintele tare, răspicat, de parcă ar fi vrut să strecoare în miezul lor toată oboseala ce-l învăluise.

– Mișcă-ți circuitele de-aici și cheamă-l pe sergentul Hampu! Gardianul descrise un arc de cerc și dispăru în dosul ușii căptușite cu burete presurizant.

– Rablele dracului, înjură guvernatorul scoțîndu-și ochelarii cu un gest violent, ar trebui să vă deprogramez și să vă arunc la fiare vechi. Închise ochii masîndu-și metodic tîmplele palide și roase.

Tînărul privi mirat împrejur. Încăperea, deși înțesată de aparate și mobilier, părea spațioasă.Scaunele în formă de scoică, tablorile bidimensionale și tridimensionale în care imaginile se schimbau continuu, covorul de aburi în care își afundase picioarele, biroul din marmură sidefie, toate acestea dădeau încăperii o înfățișare plăcută. Își mută privirile asupra guvernatorului.

«Nici nu se uită la mine, gîndi el, ah, dacă aș putea acum să imit pasărea aceea!» Privise pasărea doar cîteva secunde după care fusese reperat.

Guvernatorul deschise ochii, își trecu, mîna prin părul decolorat și bîjbîi după ochelari. Scoase apoi o țigară vitaminizată dintr-o cutie neagră așezată neglijent la marginea biroului, printre computere. Și-o aprinse cu mișcări încete, leneșe și i se adresă brusc, fără să-l privească.

– Mă, de ce nu stați voi dracului la un loc?

Tînărul se simți ridicol. Își aranjă neliniștit aripile și tuși zgomotos. Silueta înțesată de aparate a gardianului - robot împodobi din nou încăperea. Îl urma un individ înalt, bicefal cu fețele vechi, jupuite și inexpresive.

–Domnule guvernator, începu el repede cu amîndouă gurile, însă privirea guvernatorului îi amuți.

– Cretinule, ce ți-am spus eu ție să nu mai vorbești cu amîndouă gurile. Mă calci pe nervi și-odată o să-ți retez un cap, auzi? Acu, ce taci ca un idiot, răbufni guvernatorul cu o furie crescîndă, spune-mi ce-i asta?

– L-am prins pe marginea lacului. Privea zborul unei păsări.

– Așa mă!

Tînărul nu-i răspunse, tăcu umezindu-și buzele.

– De ce dracu nu respectați mă, voi legile?! Pentru ce mama – măsii au mai fost scrise dacă nu pentru a le respecta?!! Ia spune, le cunoști?

– N-auzi mă corcitură – se amestecă sergentul vorbind doar cu o gură, răspunde-i domnului guvernator.

– Eram doar curios, nu văzusem niciodată o pasăre zburînd, atîta tot!

– Așa carevasăzică, făcu guvernatorul ironic ridicîndu-și brațele păroase în aer, ce-ai spune dumneata dacă ți-aș tăia aripile? Ai? Amenințarea avu un efect pozitiv. Tînărul își pipăi neliniștit aripile și clipi des.

– Dar n-am vrut s-o privesc, se scuză el și simți o rafală acidă gîdilindu-i nările, pur și simplu n-am vrut. Sergentul rînji cu înțeles dezvelind cele două șiruri de dinți mici și ascuțiți printre care se strecura un lichid galben-vîscos. Guvernatorul își privi neliniștit ceasul stinse țigara, mestecă apoi gînditor filtru abundînd în proteine și se adresă gardianului – robot:

– Teleportează-i doamnei Berkkeley pachetul din camera 11 și spune-i că întîrzii la cină.

– Nu mi-ai răspuns la toate întrebările: Cunoști legile?

– Da, adică nu toate, cîteva se precipită tînărul.

– Cum cîteva, urlă guvernatorul lungindu-și gîtul, nu ți-au fost implanatate la școală?

– Nu, știți era război și... și... încercă să găsească o scuză cît de cît plauzibilă dar ultimele cuvinte îi îngheță pe buze. Guvernatorul tăcu o clipă uimit. Își aprinse o nouă țigară, trase cîteva fumuri, dar i se păru fără gust. O stinse nervos, dezgustat. Se ridică brusc din fotoliul de aburi și zbieră către sergentul împietrit:

– I-al pe ăsta dracului de aici, du-l în laborator, taie-i aripile, implantează-i legile și adu-l înapoi.

Cînd reveni în biroul guvernatorului se simțea slut. Amputarea propriu-zisă a aripilor nu fusese dureroasă. Își simțea spatele ușor ca un fulg și se mișca tot timpul luptînd cu înverșunare împotriva mîncărimii. Implantarea legilor îl obosise însă peste măsură. Își simțea capul ca de plumb. În timpul cît lipsise, guvernatorul își cumpărase probabil alt set de fețe fiindcă îi părea plin de viață.

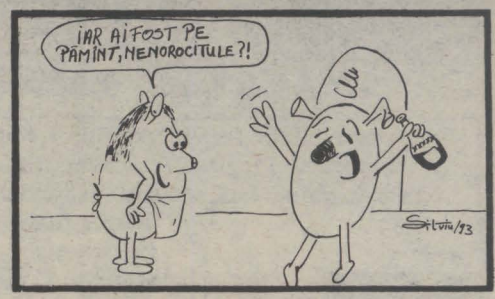

Pașol COSTINESCU (n. 23-06-1976), elev Liceul Ion Neculce București

– Iată-te în sfîrșit curat! exclamă el zîmbind. Albert tăcu indiferent.

– Acum cunoști legile nu-i așa? întrebă guvernatoul și expresia sobră a gurii își intră în drepturi.

– Da.

– Ia să vedem legea 10?

– N-avem voie să ucidem copacii și pietrele.

– Foarte bine! Legea 9!

– Interzice privirea norilor după ploaie.

– Exact.Acum că le știți să nu te mai pună dracu să le încalci. Pedeapsa în acest caz e capitală. Tînărul părea că doarme.

– Poți să pleci...

Întotdeauna apa limpede și albastră a lacului și dădea un sentiment de puritate. Se opri o clipă din mers și-o privi un timp gînditor. Cînd era copil dorea să se afunde în mîlul cenușiu. Acum cunoștea legile: legea 15 interzice scăldatul. Toate speranțele și năzuințele copilăriei sale îi fuseseră brutal înterzise. Zîmbi. Un zîmbet șters ca și visurile sale. Auzi deasupra capului un fîlfîit de aripi. Trase adînc aer în piept și privi. Legea 3 – avea aripile amputate și conform legii putea urmări melancolic zborul lin, maiestuos, aproape ireal al păsării.

Ce ușor! Ce simplu era să zbori! Auzi în spatele său un zgomot de pași. Se întoarse brusc. Era un tînăr. Un tînăr cu aripile întregi! Un fior îi zgudui întreaga făptură. El văzuse mișcarea aripilor. Putea să-i spună. Zîmbi amar. Legea 50 interzicea acest lucru. Se mulțumi doar să-l privească și să-i admire aripile. Se așeză îngîndurat pe o bancă, își aprinse cu gesturi largi o țigară, și se cufundă în acea lume mirifică și curată ca apa lacului, a viselor.

Nu exista nici o lege care să-i interzică acest lucru.

Sabin DĂNIȚĂ - clasa a X-a. Cîmpina

Anton TĂNĂSESCU

Metoda de supraviețuire Imot

Ei, ia te uită, un om adevărat! - a exclamat inginerul Imot, îmbrățișîndu-mă. Hai să traversăm parcul mai repede și te odihnești.

- Unde-i Avanda? l-am întrebat.

- Cine știe pe unde o umbla, cu veșnicele ei toane.

Arăta destul de "normal" după 15 ani de claustrare pe acest planetoid de la marginea Galaxiei. Spun "claustrare" cu toate că era însoțit de Avanda, pentru că agenția noastră cunoștea prea bine părerile lui despre sexul slab - deci implicit despre propria soție. I-am trimis aici pentru a detecta în condiții optime efectul "Fayser-Moneau" (după mine - o aiureală care afirma inexistența de facto, în prezent, a celorlalte galaxii, anulînd astfel întreaga problematică a acestora). M-au trimis la fața locului să văd cum o duc și dacă n-ar fi cazul să-i schimbăm cu o altă pereche.

Parcul era îngrijit (de către ciberi, desigur) și cu atît mai mult m-a mirat dezordinea de la centrala atmosferică, uzină care fabrica în permanență aerul respirabil și pierdut incontinuu de corpul ceresc pitic. Cîteva conducte de taflex contorsionate, tuburi cu sepol ruginite, ușile date de perete. În acest timp, Imot mă întreba, din curtoazie, cum a fost călătoria mea de două săptămîni, mirat pe semne că n-am avut accidente, că nu m-a durut măcar capul. Mi-a raportat că este la zi cu cercetările efectului "Fayser-Moneau", el neavînd latitudinea să tragă vreo concluzie. Se afla într-un confort psihomental deosebit, de necrezut în condițiile în care trăise atîția ani.

Cînd am intrat în mica lui vilă am început, însă, să am unele îndoieli. Dezordinea era la ea acasă. M-am împiedicat de scaune, de cutii de conserve goale, era să-mi cadă în cap o ladă de pe un raft, scara spre etaj oscila amenințător.

- Ciberii tăi sînt în concediu? l-am întrebat.

El s-a mulțumit să rîdă. Totuși nu am surprins vreun simptom al spleenului cosmic. "Să fie acea formă rară de psihopatie care se manifestă prin acțiuni normale?" - mă întrebam. Mai întîlnisem un caz.

- Ce-ai spune de o cafea? m-a îmbiat.

A căutat mult și bine aparatul, ciberul chemat nu știa nici el unde este. Pînă la urmă a scos un camet, a făcut niște calcule și s-a luminat la față. A ieșit alergînd și s-a întors cu aparatul pentru cafea. După ce am fumat cîte o sevadă am atacat frontal:

- Imot, văd că ești în formă. S-ar putea să mai rămîi aici o vreme. Eu, însă, o să plec și trebuie să duc raportul preliminar.

- E-n regulă, l-am făcut, dar nu știu unde l-am pus. L-am întocmit cu V-4502. Am lucrat la el și în parc, s-ar putea să fie pe acolo.

Am îndrăznit să-i imput dezordinea în care trăia, neseriozitatea, mai, mai să-i dau de înțeles că-l suspectez. S-a mîniat, s-a sculat de pe bolovanul ăla pe care-l adusese în casă și m-a luat de guler.

- Domnule, dar te contrazici! Mi-ai lăudat forma psiho-mentală în care mă aflu. Bun. Dar ce om ar fi rezistat cu mintea întreagă pe un planetoid pustiu, climatizat, securizat, deservit de cei mai buni ciberi? Pe care fiecare zi seamănă cu celelalte, fiecare gest - cu cel de dinaintea lui?

- Și atunci?

- Și atunci, am creat singurul element care mă putea menține în condiția umană.

Am încercat să ghicesc:

- Dezordinea!

- Vezi bine, doctore, dezordinea! Spleenul cosmic deja începuse să-și arate colții cînd am avut șansa, într-o dimineață, să uit unde mi-am pus pasta de dinți. Asta a fost salvarea mea. De aici încolo totul a fost ușor, n-am avut decît să mențin harababura, permanent. Numai de centrala atmosferică nu m-am atins. Pe ciberi i-am pus să ascundă lucrurile, aparatele, documentele, după care le ștergeam din memorie datele respective. Și lună de lună, an de an, mintea mea a trebuit să lucreze cu febrilitate spre a găsi o furculiță, un pantof, un sintetizator sau vreo piesă a telescopului.

- Ai demontat telescopul!

- Dar l-am remontat mereu. De vreo trei zile, e drept, am probleme, pentru că nu-i găsesc amplificatorul de antenă.

- Dar bine, Imot, puteai lupta cu ordinea jucînd șah sau trayfer cu ciberii!

- Ce oroare, doctore. Una e să cauți o soluție la șah, o situație în care nu ești implicat existențial, și alta e să mori de foame și să nu știi în ce văgăună ți-au cărat ciberii proviziile. Civilizația noastră nu s-a născut din joc, ci din teama de moarte! Știi că am, rătăcite, în vilă două grenade Koky?

Transpirasem. Dacă am fi călcat pe un Koky, sfinți ne făceam. El a continuat:

- De o săptămînă umblu să le găsesc.

- De ce nu folosești o lupă?

- Nu știu unde e.

- Pune-i pe ei să le caute.

- Nu au voie să caute nimic.

Am mai băut o cafea și apoi am tresărit. Uitasem ceva foarte important.

- Dar ea, Avanda, ce spune de toate astea?

- Cine?

- Avanda, nevastă-ta, nu face pe prostul!

- A, da, sărmana...

- Cum "sărmana"? Ce i s-a întîmplat?

- Ți-am arătat pădurea de pini. Eu am plantat-o, acum zece ani. Deoarece pe Avanda o iubeam într-adevăr și aveam nevoie de ea ca de aer (ridicase ochii spre tavan), am inclus-o în primele experiențe. Au dus-o ciberii în pădure, le-am ordonat să creeze în jur o barieră bionică pentru a nu mai putea ieși de acolo și de atunci, cel puțin o dată pe săptămînă mă duc s-o caut, dar codrul a crescut mare și des... Speranța că o voi găsi odată și-odată îmi dă viață, înțelegeți? Speranța asta e cel mai prețios lucru, voi, acolo pe Terra, nu mai aveți așa ceva, fericirea o să vă dea gata.

- Nu pot să cred că ai făcut așa ceva, Imot! Dar dacă este adevărat, te poți considera arestat.

Imot a chicotit.

- Și cine, mă rog, o să mă aresteze?

- Eu și androizii care mă așteaptă pe orbită.

- Atunci, hai să-ți mai arăt ceva, dragă.

Ne-am urcat în aeroglisorul de două persoane și, pe la 800 de metri înălțime, mi-a arătat o pată verde și lată, pe panta unor dealuri line. M-a întrebat, pîndindu-mi reacția:

- Știi ce-am plantat acolo, doctore? O pădure de fagi.

- O pădure de fagi?

- Da. Pe atunci nu știam c-o fac pentru dumneata.

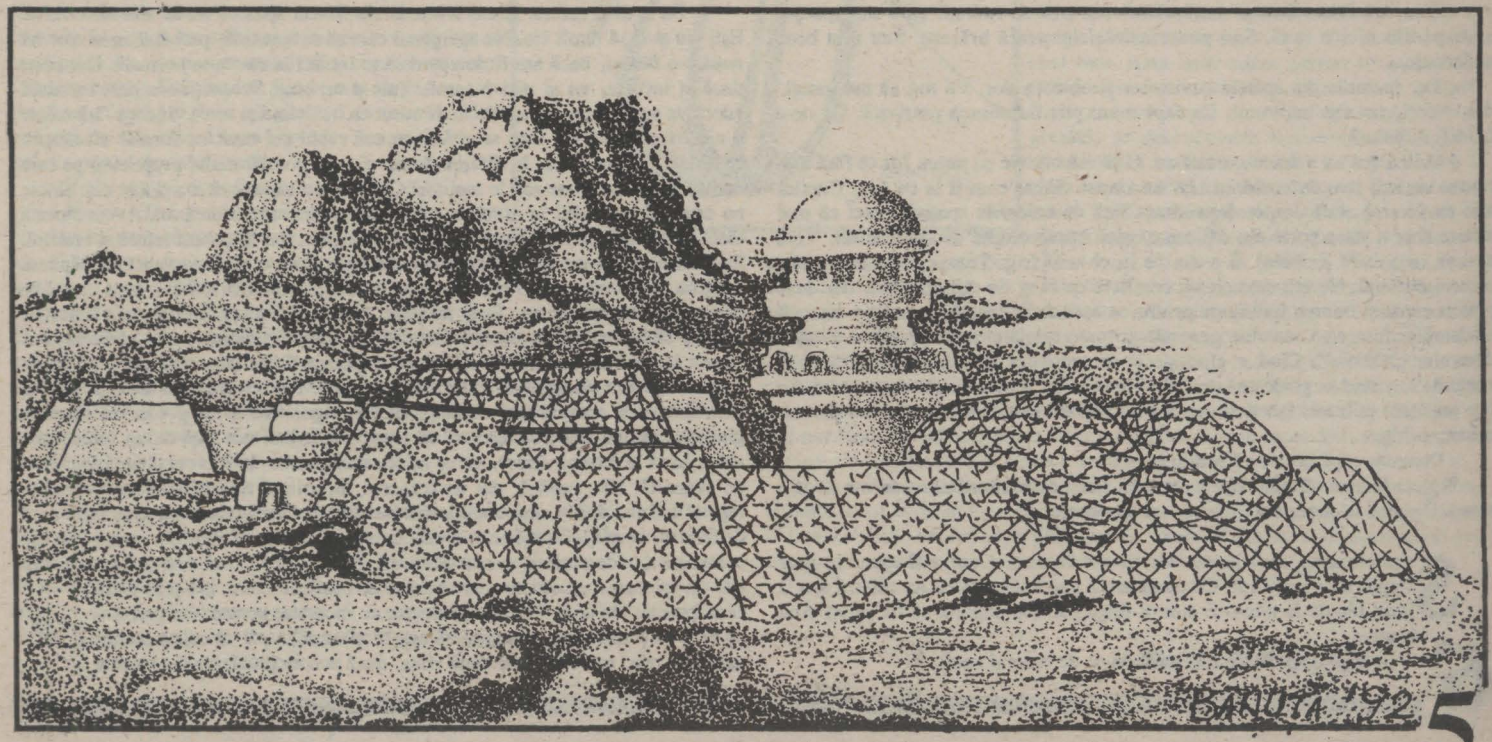

Viaţa de apoi

Copilul privea absorbit dincolo de geam, aburindu-l cu răsuflarea. Cînd, în cele din urmă, n-a mai putut vedea prea multe, a descoperit că poate desena cu degetele pe sticla opacă. Sufla încontinuu, ştergînd desenele terminate, ca să înceapă altele...

Asta e cea mai veche amintire. De fiecare dată începe cu ea şi... suflînd încontinuu vin amintiri alte şi alte scene: copilăria, adolescenţa, maturitatea, războiul, restul... de doi ani, de cînd poartă brăţara, îşi rememorează viaţa tot mai des. Semn de bătrîneţe, se apropie de funia de păr, eh... Ştiu ei ce ştiu medicii de la asistenţa socială. Dacă e ceva, chestia aia dă un semnal şi imediat vine o ambulanţă. Ce poţi să ceri mai mult în ziua de azi? Poate, să fi lăsat în pace.

Uite şi la băiatul ăsta! Zice că vrea să-mi ia un interviu. Auzi la el, legendă vie. Măgarul! La o legendă vie îi pune nonşalant pachetul de tutun în faţă, el, un nefumător. De cînd n-am mai tras o pipă? Scîrbos obicei! Să tot fie o lună, două chiar. Ultimul pachet pe care mi l-a trimis Alf de sus, m-a ţinut trei luni.

Oare Alf o fi purtînd brăţară? Ar trebui să-i scriu despre ea, i-ar putea fi de folos. E destul de bătrîn şi el, numai cu vreo patru – cinci ani mai mic decît mine. Aiurea, eşti un boşorog ramolit. Pun pariu că acolo, la ei, poartă brăţara de cum se nasc, iar unul ca Alf are cîte una pe fiecare deget: Asta e, unii au noroc.

Să-l vedem acum pe reporteraşul nostru, ce vrea de fapt. Vreo acţiune de comando palpitantă sau ceva amintiri despre vreun politician pe care-l comemorează zilele astea. Sînt sătul. Martor mi-e Domnul, că dacă nu scotea tutunul, îl dădeam afară. Dar tot îl fac să mai scoată un pachet. Ce folos să ai bani? Dacă m-ar prinde ăştia încercînd să cumpăr iarba dracului, ar fi în stare să-mi ia brăţara.

Privindu-l viclean pe ziarist, bătrînul desface pachetul, îşi umple pipa şi-şi pregăteşte chibriturile.

– Şi ce ziceai că vrei să mă întrebi?

– V-am explicat ce fel de reportaj vreau să fac, domnule căpitan. Un fel de bilanţ: lumea de azi, aşa cum o văd, oamenii care au contribuit decisiv ca ea să arate astfel.

– Oh, cred că exagerezi în privinţa mea. Hai, totuşi să-ncercăm!

– Ce credeţi că ne-a ADUS războiul?

Bătrînul rămîne cu gura căscată. Într-un tîrziu îşi aduce aminte de chibrituri şi-şi aprinde pipa, ca să facă ceva.

– Bună întrebare, şi în gîndul lui, prima inteligentă după mulţi ani. Trage adînc din pipă, dar fără să savureze. În ritmul ăsta o să-şi depăşească cu mult limita autoimpusă de patru fumuri pe zi. Sînt gesturi automate, căci gîndul mîine la ceea ce face.

– Ştiu eu? Poate ăsta şi arată către contorul de radiaţii care nu lipseşte aproape din nici o casă. Sau poate asta şi îşi arată brăţara. Sau mai bine amîndouă...

– Da, lucrurile din spatele cuvintelor şi obiectivelor. Vă rog să mă iertaţi, dar, totuşi, nu sînt mulţumit. De fapt n-am pus întrebarea potrivită. Ce ne-a LUAT războiul?

– Mda. Dăcă nu e dracu', e tată-su. O să mă intoxic cu tutun. Jur că fără marijuana nu mai stau de vorbă cu nici un ziarist. Simte cum îl ia cu frig. Copilul ăsta nu vrea să audă despre **dependenţa faţă de coloniile spaţiale, nici că mai sîntem doar a şaseа parte din cîţi eram, nici măcar despre decontaminare.** Vrea altceva, o sinteză probabil. Îi e din ce în ce mai frig. Totuşi, ne-a luat mulţi oameni războiul. Nu atît cele cîteva conflicte cu rang de război, mici, dar duse pînă la capăt şi oricum îndeajuns pentru ca apoi radiaţiile să-şi facă de cap, cît epidemiile, foametea, anarhia generală şi toate celelalte adunate sub o singură denumire: „războiul". Cînd se gîndeşte la cei apropiaţi pe care i-a pierdut, vede chipurile lor; cînd se gîndeşte la ceilalţi nu vede decît mormanele de cadavre din faţa unităţilor militare: fanaticii care vroiau să facă rost de arme. Chipuri şi morman... şi frig.

– Domnule căpitan! Nu vă simţiţi bine?

Brăţara începu să ţiuie intermitent în timp ce bătrînul aluneca moale din scaun. O sirenă se auzea din ce în ce mai aproape...

Semiîntuneric. O fi pe la asfinţit sau în zori. Cum o fi ajuns în pat? Hopa, nu e patul lui. Ce caută aici? Parcă discuta cu un tînăr. I s-o fi făcut rău de la tutun. E cineva lîngă pat. Nu suportă să fie privit cînd doarme.

– Hei! îl apostrofează, mirîndu-se de sunetul vocii.

– Te-ai trezit? Pot să fac lumină? întreabă silueta şi fără să mai aştepte vreun răspuns trece la fapte.

Întîi închide ochii, apoi treptat se obişnuieşte cu lumina nu prea puternică.

– Alf! Ce cauţi aici?

E chiar vechiul lui camarad, deşi cei treizeci şi cinci de ani de cînd nu s-au văzut au lăsat urme adînci.

– Salut! Mă bucur să te revăd, răspunde celălalt zîmbind.

Căpitanul îşi trece mîna prin păr şi brusc îşi apucă şuviţele de pe frunte, făcînd ochii mari. Apoi îşi aduce mîna în faţa ochilor şi, răsfirîndu-şi degetele, le priveşte neîncrezător.

– Sînt mort? Unde sîntem, Alf?

– De ce să fi mort?

– Fiindcă ăsta, şi-şi apucă bretonul din nou, nu-l mai am de-mult, iar pe ăsta, şi-l arată degetul mic, l-am pierdut în război.

– Şi de respirat, respiri mai uşor, nici burtă nu mai ai, dinţii sînt toţi, nici ochelari nu-ţi mai trebuie, nu-i aşa?

– Ăă... Ba da. Ce s-a întîmplat?

– Am să-ţi explic. Trăieşti o viaţă nouă într-un corp nou.

– O viaţă nouă? Deci am murit, nu?

– Carnea, da. Memoria, conştiinţa, ceea ce te face să fi tu însuţi, le-ai păstrat.

– La dracu' cu memoria. Cine a făcut asta? Pe mine m-aţi întrebat dacă vreau să mai trăiesc, să mai văd porcăria asta de lume? Bineînţeles că nu vroiam să mor prea curînd, dar nici prin gînd nu mi-a trecut s-o iau de la capăt. E împotriva firii...

– Mă tem că nu ai de ales, replică aspru Alf.

– Unde sîntem?

– Pe Lună. Locul exact nu ţi-l pot spune. Ai să afli dacă va fi cazul, dacă vei lucra aici, dar nu cred.

– Să lucrez aici? Dar ce nevoie aveţi de nişte cadavre ambulante? Şi tocmai pe mine te-ai gîndit să mă bagi în chestia asta?

Nu aţi găsit destui amatori pentru experienţele voastre? Credeam că sîntem prieteni, chiar dacă nu ne-am văzut de atîţia ani. Puteai să mă previi, să mă întrebi dacă sînt de acord...

– Să fi venit la tine şi să-ţi spun: se pare că în curînd ai să mori, nu vrei să participi la un experiment aşa şi pe dincolo? Sau să-ţi sugerez să ne laşi prin testament corpul tău, pentru experienţe medicale? Fii serios! Oricum legea nu-mi permitea să te avertizez.

– Legea? Aha, deci există o lege. Atunci ea ar trebui să-mi permită să aleg între aşa-zisa viaţă pe care mi-o daţi voi şi revenirea la starea mea firească.

– De cadavru?

– De ce nu? Eram împăcat cu gîndul şi apoi să nu-mi spui că pentru marele „bine" pe care mi-l faceţi n-o să-mi cereţi nimic în schimb.

– Ba o să-ţi cerem. Chiar foarte mult. Ţi-am spus că nu ai altă alternativă. Eşti viu şi ai să rămîi viu. Nu eşti genul care să se sinucidă, probabil ne-ai cere tot nouă s-o facem, dacă am fi de acord să te întorci la starea ta normală. Dar chiar dacă ai încerca, nu ai nici o şansă. Taie-ţi un braţ! Sub acţiunea unei instalaţii adecvate se va regenera sau îţi va fi cusut ca o tăietură şi se va vindeca fără măcar o cicatrice. Noul tău trup seamănă cu cel vechi cel mult ca formă, cît despre conţinut... Materia vie, în diferite forme ale ei, posedă multe proprietăţi pe care corpul uman nu le are sau le mai are. Carnea ta a căpătat cîteva dintre ele. Nimic nu este indispensabil în afară de creier. Bun, distruge-ţi creierul. Avem stocată toată informaţia pe care o conţine. Va fi mai greu, dar îţi putem reface şi creierul. Restul nu constituie o problemă, aşa că vom avea o nouă variantă de căpitan. Singura alegere pe care-o poţi face este între a colabora cu noi şi a avea un rol de executant undeva aiurea. Deşi nu pare, este o diferenţă. Într-un caz fericit ai încerca să înţelegi şi să accepţi metodele şi acţiunile noastre, iar colaborarea ar consta în misiuni ce implică o imensă responsabilitate şi pentru care eşti foarte indicat datorită uriaşei tale experienţe militare. Nu te osteni să accepţi doar în scopul de a ne crea cît mai multe probleme. Aparatele nu ne pot indica exact ce gîndeşti, dar ne dau o imagine clară asupra atitudinii tale faţă de un subiect sau altul. Ai să te întrebi, firesc, de ce nu te condiţionăm dacă avem o tehnologie atît de avansată. Este posibil, dar nu o facem, în primul rînd fiindcă ne-o interzice legea, iar în al doilea rînd considerăm metoda ineficientă în cazul ăsta. Între unul de talia ta, condiţionat, şi un individ cu mai puţină experienţă, dar care o face din convingere, e de preferat acesta din urmă. În cel mai rău caz o să fii un executant într-un loc oarecare. Avem mare nevoie de mînă de lucru. Nu-ţi fă iluzii că ai putea să te opui. Nu te ameninţăm cu moartea; pentru tine probabil că ar fi ca o eliberare, dar cred că eşti în măsură să ştii că există lucruri mult mai rele, mai rele chiar decît viaţa, dacă punem problema din punctul

☞

tău de vedere. Aș vrea să mă crezi și să înțelegi că nu hotărăsc numai eu și că nici nu te-am ales, nici nu te puteam feri de chestia asta. S-a hotărît ca să stau de vorbă cu tine tocmai pentru că ne cunoaștem demult și poate astfel vei suporta mai bine șocul. Știu că nu e deloc ușor, așa că te rog să nu mai spui nimic acum și doar să asculți. Mai gîndește-te, vezi cum te împaci cu ideea, cum te adaptezi la noua situație și peste o vreme vom mai vorbi.

Căpitanul își privește cu groază și fascinație trupul gol în care recunoaște și nu prea acel trup care l-a slujit cu brio în cea mai zbuciumată perioadă a vieții. De astădată amintirile îi sînt oarecum neclare, încît nu poate fi sigur dacă acel corp i-a aparținut vreodată sau este unul mai bun, care i se face cadou și care îi este cu totul străin. Poate că cel mai mult i-l înstrăinează sexul în erecție. Asta-i o amintire cu adevărat veche.

Totul e atît de absurd. Cine nu și-a dorit să trăiască mult, să fie nemuritor, chiar? Asta pînă la o vîrstă. După aceea ajungi să-ți fie milă de carnea aia, slabă, dar, totuși, a ta și să gîndești că a îndurat destule. Ani de zile înveți să te resemnezi, să aștepți odihna, tihna. Sfîrșitul nu ți se mai pare atît de înfricoșător, neantul, atît de gol. Încet-încet, devin niște amici cu care ai o întîlnire, la care, ca orice cochetă vei căuta să întîrzii cît mai mult, știind că ei te așteaptă, oricît de tîrziu ar fi. Am o mentalitate de bătrîn. Nu pot să învăț să fiu iarăși tînăr. Și nu pot să las pe alții să hotărască pentru mine. Trebuie să ies din starea asta de prostrație, să urlu, să fac ceva...

– Alf...

– Taci! Mai bine să-ți spun despre tine. Ai conformația fizică corespunzătoare vîrstei de 36 de ani. După trei ani de așa-zis „război", toate simțurile îți erau, îți sînt, ascuțite la maximum. Nu putem spune lucruri la fel de bune despre forma fizică și despre altele, dar una peste alta este ansamblul cel mai satisfăcător. La treizeci și nouă de ani de exemplu, unii parametri erau mult îmbunătățiți, dar pe-acolo pe unde ai umblat radiațiile te lăsaseră impotent...

– Alf! De unde dracu'...?

– Din creierul tău. De acolo știm absolut tot.

– Și ce impotanță mai are acum potența?

– Are. Una foarte mare. Din păcate nu putem să facem un amestec din diferitele tale performanțe de-a lungul anilor și nici să-ți dăm un organism de supraom. Trebuie să ne oprim la ceva ce-ai fost la un moment dat. Mecanismele astea care întreține viața sînt foarte fine și interdependente. Putem face doar mici ajustări: dantura intactă, nici o cicatrice, vedere excelentă...

– Un robot. Textura e remarcabilă, spune căpitanul privindu-și brațul, dar mă aștept ca o incizie mai adîncă să dea la iveală o tijă metalică și fire electrice, iar undeva în stomac vreo sursă de energie. Un adevărat ciborg.

– Dacă vrei. Aș spune, mai curînd, android, fiindcă e numai carne. Și fiindcă nu renunți la tonul ăsta, să spunem lucrurilor pe nume. Statutul tău social este net superior ciborgilor, roboților și puțin inferior celui al oamenilor, în sensul că se va lua întotdeauna în considerare mai întîi interesul, binele, demnitatea lor și apoi ale tale.

Pentru mai multă siguranță, deocamdată nu vei avea acces la unele informații din creierul tău, ele nu ți-au fost șterse, doar obturate. Cu timpul, cînd vei auzi ceva în legătură cu subiectul respectiv, vei avea senzația că, brusc, ți-ai reamintit. Tot ce este omenesc, sex, necesități fiziologice și așa mai departe, este menținut, fiindcă trebuie să gîndești ca un om, să te integrezi în societate. Legea prevede, totuși, să fii steril, din rațiuni de ordin moral.

– Voi și rațiuni de ordin moral! Mă faci să rîd.

– Nu se referă la tine, ci la potențialii tăi urmași. Ne sînt de-ajuns blestemele tale, nu le dorim și pe ale lor. Și nici nu e necesar să te reproduci. Procesul de îmbătrînire este extrem de lent. Ai în fața ta cîteva sute de ani, cel puțin. Oricum, sîntem siguri că te-ai feri ca de dracu' să perpetuezi noua „specie" și cînd ai să ne înțelegi scopul, ai să înțelegi și de ce în cazul ăsta îți dăm dreptate. Din punct de vedere juridic, ești considerat responsabil de faptele tale. Evită relațiile intime cu femei care... n-au murit încă. Dacă totuși ți se fac avansuri insistente ești obligat să explici situația ta. Dacă nici asta nu schimbă nimic, nu te apuca de treabă pînă nu semnalezi cazul și ceri o aprobare ți-am explicat cum e cu pedepsele... S-ar putea să obții, dar numai dacă femeia e deja în menopauză.

– Tot din rațiuni morale?

– Nu, dar populația a rămas atîta cît a rămas, natalitatea... deh, așa că n-avem voie să risipim materialul de pomană. Nu-ți dăm o mutră de Făt-Frumos veșnic, ca să ne strici sporul demografic. Nu de femei ai să duci tu lipsă. Cînd o să mai treacă ceva timp o să-ți aduci aminte de ce spuneam pe vremuri, că viața merită trăită oricum și cîtă vreme mai respiri, e minunată, dureros de minunată... Cam asta ar fi deocamdată. Vei mai afla și altele pe parcurs.

– Aș mai avea două întrebări.

– Spune!

– Ceea ce am eu în cap, nu e creierul meu, nu-i așa? Înțelegi ce vreau să spun.

– Da înțeleg. Ai intuit bine, este o replică îmbunătățită, iar modelul este conservat la loc sigur. Dar acum pot să-ți garantez că nu vei lucra niciodată aici, nu ne putem permite riscul. A doua întrebare?

– Tu... ești o copie sau... originalul?

– Originalul.

– Ciudat, tot timpul am avut impresia că nu ai o inimă în piept, ci o replică îmbunătățită.

Căpitanul este convins că, periodic, între un vaccin și programul de gimnastică sau între vizita medicală și alte activități, este condus prin fața acelui aparat misterios care dă un verdict negativ asupra capacității sale de integrare.

Era obișnuit să pună cap la cap elemente disparate, care să-i dea o imagine despre întreg, dar acum, pe măsură ce se gîndește mai mult, i se accentuează senzația unui puzzle din care lipsesc cîteva piese. Le izolează pînă la a putea spune că este vorba de amintiri din viața lui anterioară, unele foarte apropiate în timp, altele mai de demult, dar care anume? Renunță să se mai preocupe de asta, bănuind că este vorba de informațiile obturate.

După mai multe săptămîni s-a considerat că perioada de adaptare a durat destul, iar atitudinea lui nedevenind mai cooperantă a fost trimis la munca de jos și la propriu și la figurat necalificată și jos, pe Pămînt.

În mijlocul unei cîmpii calcinate, mărginite în zare de dealuri și munți, departe de bruma de civilizație care a mai rămas, în afara chiar a zonelor de „relativă siguranță", un spital de campanie, unde echipe speciale formate din indivizi în aceeași situație ca și el, aduc zi și noapte, din împrejurimi, pe năpăstuiții care nu se mai pot ajuta singuri. După două săptămîni de muncă abrutizantă în punctul de incinerare a deșeurilor, se iveste în sfîrșit ocazia să iasă din circuitul dormitor, sala de mese, crematoriu, spălător, ca să ducă niște pacienți la un pavilion.

Aproape totul este negru, și cîmpia și uniformele acoperite de pelerine lungi, cu glugă, ale androizilor, dar el este fericit pentru scurtă vreme, căci ăsta e bătrînul lui Pămînt, e acasă...

Pavilionul este plin de o durere universală care se ridică din trupurile bolnave, schilodite, o durere care după ce îți epuizează lacrimile, îți împietrește sufletul și îți lasă doar automatismul gesturilor. E un vaiet perpetuu ce țîșnește din priviri, din cioturi, din cangrene, ce reverberează din pereții îmbolnăviți și ei. Doborît, căpitanul se prăbușește lîngă un medic care se ocupă de un pachet de durere mută.

– Mai bine le-am scurta suferința. Ar fi mai omenește.

Deranjat, medicul se întoarce furios către el. Apoi, intuind că e nou venit, îi răspunde batjocoritor:

– Dar nu e legal. Trebuie să facem tot ce putem să-i ținem în viață. Să-i chinuim cît mai mult. Și nu cumva să-i pierdem din vedere cînd mor. Mai ales cînd mor. Asta nu-ți aduce aminte de nimic? Și-i ridică nenorocitului mîna cuprinsă de brățară. Undeva, într-o copie de creier, mai bună decît originalul, se deblochează niște sinapse și apare o bănuială mai îngrozitoare chiar decît pavilionul. În clipa cînd aude și țiuitul, căpitanul țîșnește afară într-o fugă dezordonată peste cîmpie. Cînd, în sfîrșit, se prăbușește vlăguit cu fața în glod, lacrimi de deznădejde îi inundă ochii. Încet-încet, în mintea-i golită de orice gînd, încep să se adune imagini și idei. Trupele invincibile ale coloniilor spațiale, care aduceau ordinea și liniștea, îmbrăcate în pelerinele negre ale androizilor, brățările, simbolul posibilității unui ajutor urgent, oferite cu generozitate de asistența socială, patronată, normal, tot de colonii, el, android. Cînd unul sau o sută sau chiar o mie de invizi sînt privați de dreptul de a dispune de viața, de trupul lor, e o nedreptate ca multe altele care s-au făcut de-alungul istoriei, dar cînd cu toți purtătorii de brățară, poate chiar cu toți cei care au murit de la război încoace și cine știe cîți, înainte, se petrece acest lucru...

N-a fost niciodată un credincios fervent, dar în viziunea sa despre lume divinitatea își avea un loc, mai ales după ce, demult, privise prima oară moartea în față. Credința era cel puțin dătătoare de speranță. Acum însă, cunoștea cel mai bun și mai adevărat răspuns la întrebarea reporterului aceluia:

– Viața de apoi, asta ne-a LUAT războiul.

Ioan LUNGEANU

Gerard KLEIN

De-a v-aţi ascunselea

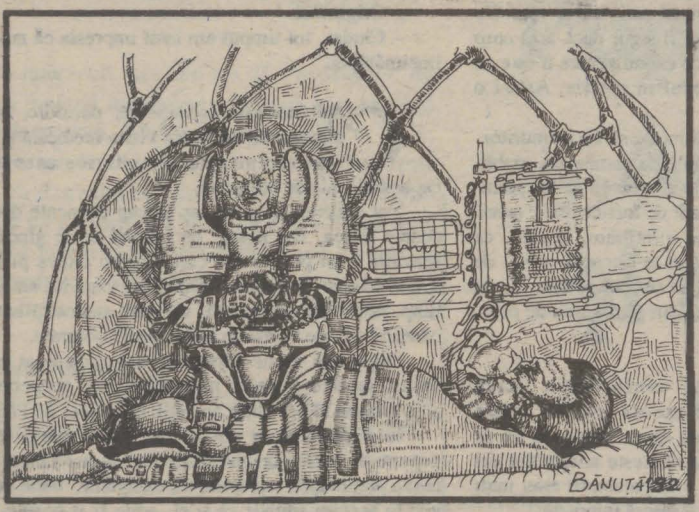

Fusese o lucrare vastă. De zece ani, nu părăsise niciodată biblioteca unde lucra, înnegrind foaie după foaie, strivindu-le, recitindu-le după cîteva luni, călătorind într-un prodigios univers matematic pe care-l crea încet.

Către jumătatea celui de-al zecelea an văzu profilîndu-se silueta rezultatului. Ultima ecuaţie. Perfecta rezolvare Proba matematică a existenţei lui Dumnezeu.

Trebuia să ţină seama de toţi factorii, să construiască un model exact şi teoretic al universului, să recunoască un milion de coordonate, să le înnoade într-un mănunchi strîns, să-i dea foc şi să cîntărească cenuşa. Dar acum, cunoştea ultima ecuaţie, o scria, o demonstra. În extrema ei simplitate, nu acoperea decît o mie de pagini. Lucra douăzeci de ore pe zi. În trei luni de muncă epuizantă isprăvi această lucrare, supremă realizare a spiritului uman.

Scrise ultimul rînd, desenă cu dragoste ultimul caracter, trase o linie în josul paginii, se întrebă dacă să pună cuvîntul "sfîrşit" cu majuscule.

Şi atunci vocea atotputernică, zdrobitoare, maiestuoasă, tună din toate părţile şi de nicăieri. Sări, înspăimîntat.

"Bine, spunea vocea, m-ai găsit. E rîndul tău să te ascunzi. Număr un milion de ani. Şi să nu încerci să trişezi".

Traducere - Sorin SIMION

Gregg CHAMBERLAIN

Elixirul dragostei

Bătrîna Mob trăia singură într-o casă la marginea deşertului. Asta fără a-l socoti şi pe motanul ei, Corif. Cel mai apropiat sat era la o dimineaţă de mers sau la o zi de şchiopătat. Uneori Mob se ducea pe-acolo pentru a lua de-ale gurii. Zilnic, ea şi Corif mergeau pe urmele caravanelor. El şchiopăta la treburile lui, în timp ce ea răscolea nisipul cu toiagul, căutînd orice ar fi putut fi folosit sau vîndut.

Într-o zi, Corif descoperi o amforă, încă nedestupată. Mob o cercetă cu atenţie, gîndindu-se la arginţii pe care urma să-i primească. Nu mi-ar strica puţin vin, îşi spuse ea. Oricum, trebuie să-i controlez conţinutul.

Sigiliul era vechi şi se rupse cu uşurinţă. Privi înăuntru. Gol. Întoarse amfora cu capul în jos. Nimic.

Nimic în afara aerului atît de stătut încît se înverzise. Ţîşnea afară, tot mai des şi mai des, formînd un mic norişor deasupra capului lui Mob. Şi în norişor era un chip.

"Fii binecuvîntată, venerabilă bătrînă, pentru a mă fi eliberat din temniţa mea. Numeşte-ţi răsplata şi îţi voi îndeplini orice dorinţă ce-mi stă în puteri".

Bătrîna Mob ţinea la gingiile ei. "Vreau să fiu din nou tînără şi frumoasă şi vreau să mă bucur de dragostea unui flăcău aprig şi pătimaş. Fă-mă din nou femeia care eram la optsprezece ani şi fă-mi din motan", arătă ea un Corif tremurînd, "un băiat puternic şi viguros.

"Mîine, în zori de zi, dorinţa ţi se va fi împlinit" spuse norul, subţiindu-se şi dispărînd.

Mob bătu din palmele-i zbîrcite şi, vorbind fericită cu ea însăşi, şchiopătă pînă acasă unde îşi încropi o gustare frugală, apoi îşi luă motanul şi se urcă în pat, învelindu-se.

Dimineaţa, trezindu-se, Mob îşi aminti pe dată cuvintele djinn-ului. Nu simţea nici o durere din cele ce-o încercau pînă ziua tîrziu. Temătoare, mîinile pipăiră sub pătura subţire. Şi găsiră sîni rotunzi şi tari, împingînd în lîna aspră, un pîntece drept şi neted, neatins de naşteri şi coapse moi şi dulci, neîntinate de vene albastre şi urîte.

Pe urmă îşi aminti de Corif. Se întoarse şi văzu un semizeu întins alături de ea. Cu capul sprijinit de mîna dreaptă, o privea în ochi şi zîmbea.

O, zeiţă a dragostei, gîndi Mob. Un războinic, un titan, un bărbat. Zîmbind, îl trase către ea.

Corif rînji şi rosti într-o melodioasă voce soprană: "Acum nu-ţi pare rău că m-ai dus la felcerul satului pentru acea măruntă operaţie?"

Traducerea - Cristian LĂZĂRESCU

Calul

Ceaţa nu s-a risipit încă, aşa că, alături de casă, formele grajdului se estompează din ce în ce. Contururile cele mai îndepărtate se şterg complet. Înăuntru, în grajd, se aud caii cum fornăie şi tropăie lovind în pămînt cu copitele. Miroase a fum şi a balegă.

Uşa casei se deschide scrîţîind şi grăjdarul încins în şorţ de piele se întinde şi cască în prag înainte de a merge la fîntînă fluturînd din canta care se izbeşte de coapsă la fiecare pas. După ce adapă caii, le dă nutreţ în iesle şi caii sforăie şi se înghesuie împrejur. Soarele a răsărit şi razele lui pătrund în fuioare prin crăpăturile dintre şipci. Caii sînt negri, suri, roşii, pătaţi. Unul e alb. Acesta nu se înghesuie printre ceilalţi, stînd retras în partea mai întunecată a grajdului.

Cînd caii termină de ronţăit, grăjdarul îi scoate cîte unul, îi înhamă la atelaje, după care căruţaşii pleacă spre cîmp cu ei, pocnind din bice şi strigînd. Numai calul cel alb a rămas în grajd. Niciodată grăjdarul nu îl scoate şi, cînd agitaţia se linişteşte, calul alb se plimbă agale prin compartimentele pustii ale grajdului gol. Miroase ieslea, dar nu mănîncă.

Grăjdarul intră iar, face curat, se uită la calul care, cum stă în semiîntuneric printre razele ce se întretaie, pare că-şi desfăşoară sub tavanul scund perechi, perechi de aripi luminoase şi străvezii. Calul cel alb are pieptul larg, picioarele subţiri, gîtul curbat nervos. Grăjdarul aduce altă găleată cu nutreţ şi o varsă în ieslea de lemn. Sub razele picurînd, grăunţele strălucesc roşu, ca jarul din vatră, de parcă nu ar reflecta, ci ar iradia lumina care umple grajdul. Calul cel alb se apropie, îşi cufundă botul în movila de lumină şi începe să ronţăie, ridicînd mereu capul şi scuturînd din el, pentru a-şi întoarce apoi iar botul în înflăcărarea pîlpîind aprins, ca aurul dintr-o visterie de troli.

Peste zi, pe drumul către cîmp nu trece nimeni. După ritualul anodin, grăjdarul s-a dus în treaba lui. Calul dormitează privind prin crăpăturile scîndurilor undeva departe, în zare, dincolo de drumul prăfos, dincolo de pusta nesfîrşită, dincolo de formele îndepărtate ale dealurilor domoale de mare încremenită.

Seara, caii se întorc umplînd atmosfera de praf, de scîrţîit de roţi, de iz de transpiraţie, de nechezat şi de tropot. Grăjdarul îi ţesală pe rînd, le dă mîncare şi îi adapă cu grijă, iar calul cel alb se trage din nou la o parte în firida cea mai întunecată a grajdului. Cu ochii în pămînt, scurmă cu copita din faţă, iar nutreţul de alături mai sclipeşte încă în întuneric, aprins de ultimele raze piezişe ale apusului ce cad tocmai în cotlonul, afund, ca un semn.

Mihail GRĂMESCU

No comment!

U. Sam, tuns şi ras proaspăt, îşi luă în primire postul de dispecer de la Departamentul Operaţional exact la ora 8.00. Era odihnit şi gata pentru o nouă săptămînă de lucru, după un week-end de basm petrecut cu Margey, logodnica sa, la Sunny Beach.

Pentru început ascultă rapoartele primite prin videofon din toate colţurile lumii.

Fusese restabilit contactul cu submarinul atomic Y.S.4B., aflat în patrulare în apele Oceanului Îngheţat. Cei 113 membri ai echipajului participaseră la un meci de fotbal pe banchiza polară, astfel încît timp de 3 ore dăduseră palpitaţii operatorilor transmisionişti de la bază, care nu ştiau ce se întîmplase cu ei.

Se încheiaseră cu două zile mai devreme

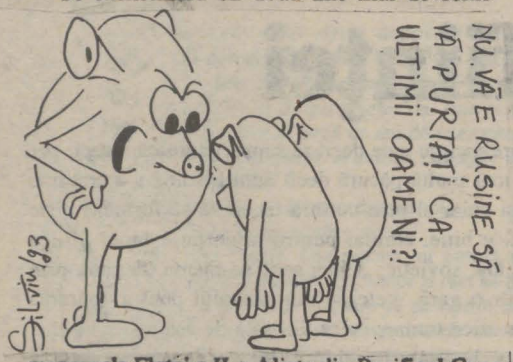

manevrele Flotei a II-a Aliate din Pacificul Central, din cauza uraganului Margaret, care împrăştiase navele pe o largă arie şi le mai şi scufundase puţin.

Generalul Mortont, care comanda Forţa de intervenţie în deşertul arabic, sucombase în urma unei minuscule înţepături de scorpion, nedepistate la timp.

De la sateliţii-spioni care împînzeau orbita circumterestră primi importanta informaţie că doi globe-trotter-i vaticanezi omorîseră din greşeală o vacă în India. U.Sam reflectă timp de 43 de secunde la profundele implicaţii politice ale acestui incident care avea să deterioreze mult relaţiile Nord-Sud.

La ora 11.00 comandă break-fast-ul.

În timp ce degusta delicioasele produse concentrate de tip "Special Survival", se amuză programînd un mic război nuclear limitat pe ordinatorul computerului. Termină repede de mîncat şi nu mai urmări sfîrşitul mini-războiului pentru că îl enerva finalul stupid: sucombau ambele părţi combatante. Era, de altfel, singurul defect al computerului, care în rest funcţiona ireproşabil. Astfel, de pildă îl ajută pe Sam să calculeze cele mai avantajoase traiectorii subterane ale noilor super-rachete NX.

La ora 13.30, U.Sam îşi încheie programul de lucru. Intră în vestiar, dezbrăcă eleganta salopetă militară verde-oliv şi îmbrăcă hainele de stradă: o pereche de jeans jerpeliţi, un tricou decolorat cu un motard tip "Hell's Angels" aplicat pe el şi o şapcă cu cozorocu! rupt.

Părăsi modernul bunker subteran al Comandamentului OTAN şi, amestecîndu-se în imensul şuvoi de oameni şi pancarte care se scurgea neîntrerupt într-o singură direcţie, prinse a scanda cu hotărîre, la unison cu ceilalţi:

- PACE! VREM PACE!

Dodo NIŢĂ

Barry N. MALZBERG

Pentru a însemna timpul pe care l-am avut

Scena vag luminată a unui teatru, într-o perioadă şi localizare nedefinită. Vorbeşte un ACTOR undeva, în stînga lui, PRODUCĂTORUL ascultă.

ACTORUL: Voi face asemenea lucruri - nu ştiu ce sînt - dar vor fi spaima pămîntului.

REGIZORUL: Nu-i bine.

ACTORUL (după o pauză): Oh, şi aşa fi-va, carnea prea fleşcăită se va topi; zbîrcindu-se, v dispărea...

REGIZORUL: Nu merge. Las-o.

ACTORUL (furios): Aşteptările noastre se sfîrşesc acum şi ele, jucătorii noştri...

REGIZORUL: Da, mulţumesc. O să te sunăm noi.

ACTORUL (cu fanatism): Nu întrebaţi ce poate face ţara voastră pentru voi, ci ce puteţi face vo pentru ţara voastră. Nu trebuie niciodată să ne fie teamă să negociem, dar nu trebuie niciodată s negociem din teamă. Nu întrebaţi ce poate face ţara voastră pentru voi, ci ce puteţi face voi pentru ţar voastră.

REGIZORUL (gînditor): Mai poţi scoate ceva din asta?

ACTORUL: Ah, da. Oricît. Vom coborî un om pe Lună. Gîndiţi-vă la mine ca la bărbatul car a însoţit-o pe doamna Kennedy la Paris. M-am gîndit să-i ofer fratelui meu ceva practică în domeniu legislaţiei, înainte de a-şi căuta o slujbă. Am...

REGIZORUL: Mda, e ceva cu care putem lucra. (O pauză.) Bine, în regulă, Ce dracu', să încercăm

(Iese de pe scenă, se întoarce cu un joben şi un baston şi le întinde ACTORULUI. Pe fundalu scenei coboară emblema prezidenţială.)

Baftă!

ACTORUL: Ăăă, înainte de a începe, n-ar trebui să semnăm nu contract?

REGIZORUL: Mai tîrziu, mai tîrziu...

ACTORUL: Totuşi, Regulamentul...

DIRECTORUL (zbierînd): La dracu' cu sindicatul, vrei slujba sau nu?

ACTORUL (după o pauză, fără tragere de inimă): Vreau slujba. (Îşi pune jobenul şi învîrtu bastorul.) Cu toţii vrem slujba. Totuşi, am fost educat în clasici...

REGIZORUL: Atunci, taci şi fă treaba. (Iese.)

ACTORUL: O clipă...

(Tăcere. ACTORUL pleacă de pe scenă ca să-l prindă pe REGIZOR, apoi clatină din cap, s opreşte şi se întoarce în centrul scenei. Spot luminos pe el.)

Lua-l-ar dracu', oricum.

VOCE DE FEMEIE DIN CULISE: Gata?

VOCE DE BĂRBAT DIN CULISE: Gata, aşa cum voi fi mereu.

VOCE DE FEMEIE DIN CULISE: E-n regulă atunci. (Pauză.) Nu puteţi spune că oraşul Dalla nu vă iubeşte, domnule preşedinte. (Sunet de împuşcătură.)

ACTORUL: La dracu! Trebuia să-mi fi dat seama. (Se prinde de gît.) Blestemate fie audiţiile!

(A doua împuşcătură; întuneric.)

Hai la mine, dau de băut!

Cristian Tudor Popescu între „Adevărul“ şi adevărul fiinţei

Rep: ...Ce se mai întîmplă cu ziarul „Adevărul“?...

C.T.P.: Păi, ziarul „Adevărul“ e bine, sănătos, merge înainte; eu nu prea mai funcţionez, însă, în parametrii nominali...

Rep.: Din ce punct de vedere?

C.T.P.: Din toate punctele de vedere: şi fizice, vorba lui Mazilu, şi psihice. Mazilu Teodor, nu Dumitru. Firește, vîrsta-şi spune cuvîntul, nu-i aşa, ...

Rep.: Ei, nu, hai s-o lăsăm...

C.T.P.: Şi-n afar' de asta, a intervenit, aşa, un soi dă... îmbîxeală, un soi dă... intoxicare (reporterul a preferat transcrierea fonetică a exprimării intervievatului, pentru un plus de realism...) la un moment dat. Începi să te saturi – şi după ce, vreme de trei ani de zile, scrii nişte lucruri şi le repeţi pînă la sastisire şi constaţi că degeaba le spui, că vorbeşti aidoma Televiziunii Române, singur, la un moment dat sigur că intervine un uşor sentiment al... penibilului... adică începi să ai îndoieli dacă mai e cazul să mai scrii ceva, să mai... Drept urmare, producţiunea mea a devenit destul dă... oligurică, aşa, nu prea mai produc, nu mai scriu... Probabil că voi depăşi acest moment, nu ştiu.

Rep.: Să însemne că te vei întoarce la S.F.?

C.T.P.: Revenirea la S.F. ar fi posibilă şi chiar mi-ar face o deosebită plăcere; din păcate, trebuie să-mi cîştig existenţa. Adică, oricum am da-o, oricum am lua-o, înainte puteai să ai o sinecură de-asta pe care răposatu' ţi-o asigura cum-necum şi, în acest timp, pentru că tot te găseai în marginea societăţii ca un sefist de onoare ce erai, aveai timp să citeşti, să scrii, să faci tot felul de lucruri care, descopăr acum, erau chiar interesante... Azi nu se mai poate – deci, această societate, mărturisesc, am impresia că a venit cam prea tîrziu pentru mine: nu prea pot să mă adaptez la toate aceste noţiuni din economia de piaţă... la ideea asta de luptă care, sigur, e corectă într-un fel, sigur, am să pledez totdeauna pentru ea dar, cumva, nu-mi aparţine.

Ideea că trebuie, zi de zi, să te mişti, să fii activ... concurenţa asta acerbă, sălbatică... e bună, sigur, dar în ultimă instanţă, ştii, încep să mă întreb: la ce bun? E poate prea tîrziu să mă adaptez la un mod de viaţă ultramobil.

Rep.: Ai spus: vîrsta. Hai să nu zicem bătrîneţe, dar vine un moment în care începi să te întrebi ce laşi în urma ta. Ce crezi, asta să fie?

C.T.P.: Da, este şi asta, într-adevăr, pentru că hîrtia de ziar suportă multe, dar e la fel de perisabilă pe cît de multe suportă. În ultimă instanţă, cu siguranţă că, de rămas, rămîn tot cărţile. De fapt, dacă ar fi să teoretizez puţin, că n-am mai făcut-o de mult... de fapt, orice revoluţie modifică raportul dintre ficţiune şi informaţia reală. Întotdeauna într-un regim de coerciţie, de orice fel ar fi el, raportul e în favoarea ficţiunii. După o „detenţă“ revoluţionară se produce o copleşire a ficţiunii de către informaţia exterioară, brută... pentru că, practic, ajungi să nu mai poţi să prelucrezi nici măcar toată informaţia care-ţi parvine şi atunci, de ce să mai supraadaugi? Nu? Pentru că asta înseamnă ficţiune: informaţie supraadăugată. Şi apare lipsa sensului; eu n-am fost în stare să scriu un rînd de ficţiune peste doi ani, mi se părea inutil: cum să scriu, cînd, iată, la doi paşi de mine se desfăşoară lucruri incredibile pe care n-am altceva de făcut decît să le înregistrez? Ei, bine, lucrurile încep să se modifice cam peste tot şi chiar şi în cultura română apar semnale îmbucurătoare. Iată, poate simptomatic, după acest ultim bufeu al modului de a face film sub Ceauşescu care a fost aşa-zisul „Leu de argint“, al lui Dan Piţa, ca dincolo de o graniţă interregnum, a apărut „Balanţa“ lui Pintilie. E deja prima operă, zic, valabilă pe care o văd după Revoluţie şi care nu-şi mai trage substanţa – deşi acţiunea ei se petrece sub dictatură – din zona estetică promovată în timpul dictaturii. E deja altceva. Deja asistăm la un alt limbaj. Festivalul „Caragiale“ a fost un succes în '92, lumea s-a dus la teatru, deci, iată că lucrurile se aşează. Catastrofismul unor persoane care de doi ani nu trăiesc decît pentru a prooroci cu voci cavernoase „moartea culturii“, „moartea teatrului“ şi aşa mai departe se dovedeşte, încet, a fi doar strigare în deşert. Pentru că se formează circuite de feed-back, se formează anumite reţele de compensare care încep să funcţioneze. Iată: s-a vorbit de moartea revistelor literare. Ei, bine, n-au murit. „România literară“ şi-a găsit un loc, „Luceafărul“ la fel... „Contrapunctul“ supravieţuieşte... Cine nu supravieţuieşte? Firește, foi de genul celor conduse de prozatorul Breban, nu-i aşa, care nici nu e de dorit să supravieţuiască... deci, per total, eu cred că... avem mai multă păcură decît anul trecut... s-a arat mai mult decît anul trecut... şi chiar şi prin cultură încep să se formeze nişte mecanisme noi. Aşa că... e bine. Numai pentru mine nu e bine. Ştii, e ca-ntr-un cîntec, în filmul ăla, sovietic: „Cinci seri“ se chema, demult, prin anii '80. Un personaj, într-o gară, veteran din războiul pentru apărarea patriei, înainte de-a pleca, zice tuturor celor din sala de aşteptare: nu mai ţineţi minte, era un cîntec în timpul războiului, „nu pentru mine cîntă cucu-n crîng“, cum era mai departe?

Şi povesteşte cîntecul, căci nu-şi mai aducea aminte versurile şi toţi soldaţii şi ofiţerii din sala de aşteptare se întorc jenaţi de la acest beţiv care încearcă să le amintească... Uite, cam aşa e şi acum. Totul este foarte bine, numai că eu nu mai îmi găsesc locul.

Rep.: Poate ai obosit., Cristi. Nu totdeauna e bine să ieşi printre primii în faţă, cum ai făcut tu. Ce zici de o mică vacanţă? Ar fi şi un prilej de a mai scrie S.F.

C.T.P.: Da, este categoric o idee bună, trebuie să am curajul de a mă opri o lună, două, trei din a scrie presă şi să nu-mi propun nimic. Pentru mine, unul dintre cele mai mari inconveniente îl reprezintă eficientizarea. Tot timpul trebuie să fiieficient, să-ţi calculezi optimul de reacţie, optimul de acţiune. Ori, tot fiind eficient zi de zi, ajungi la un moment dat să fi steril, să fi un robot umanoid. Şi trebuie să ies din starea asta, nu? Şi pentru a reuşi, trebuie mai întîi să mă eliberez de sens. Să merg într-un oraş de munte, să mă plimb, să mă uit la lume... şi poate că într-un astfel de mers în gol, ca la un motor, nu? Să găsesc nişte senşuri, altele decît cele de pînă acum.

Rep.: Îmi aduci aminte de vremile în care pierdeam timpul prin barurile Craiovei cu gaşca de sefişti şi făceam pe esenţialii. Şi zilele erau atît de lungi, încît aveam timp pentru toate – şi pentru a scrie şi pentru a vorbi sau citi. Şi rareori ne întrebam ce vom face mîine.

C.T.P.: Pe undeva, îmi impun cu cerbicie să nu regret acel timp...

Rep.: Păi, nici eu nu-l regret. Să fim bine înţeleşi: era un timp anormal, generat de o situaţie socială anormală. Chiar dacă nu ne dădeam seama. Dar mi-ar plăcea, din cînd în cînd, cel puţin un week-end în care să nu-mi simt viitorul şi necesităţile lui. Cum nu-l simţeamnici atunci.

C.T.P.: Problema stă în felul următor: eu, unul, firește că am respins totdeuna această malformaţie numită comunism. Dar, iată că, după Revoluţie, am ajuns şi eu prin Vest. Şi-am văzut nişte ţări... Şi nu m-am întors de-acolo cu nimic entuziasmat. Adică, mă gîndesc aşa: dacă noi facem toate aceste eforturi acum, dacă ne străduim, cu toate aceste sacrificii, o facem spre ce model obiectiv? Spre modelul vestic? Spre viaţa de acolo? N-am nevoie de aşa ceva! Spre asta mergem, ăsta-i idealul? Păi, în nici un caz nu este vreo fericire! Adică, ce să spun: în Germania am stat o săptămînă şi am plecat de-acolo ca din puşcă; am fost, pur şi simplu, stresat

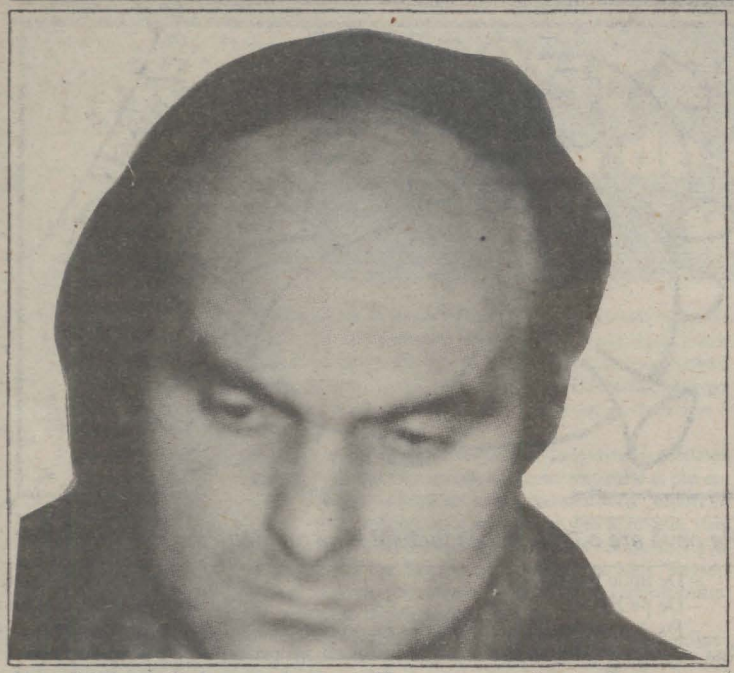

de modul de viață al acestor oameni. Firește, este curățenie, firește, totul merge perfect, firește, trenurile vin la timp, firește, este belșug și așa mai departe. Dar dincolo de aceste „firește"... totuși, sîntem, noi doi, niște oameni care am cam umblat după metafizică, nu? Și al dracu' să fie, p-acolo nu e metafizică nici pă mărci, nici pă dolari! (poceşte intenționat cuvintele). Nu se găsește! Adică este un pustiu din punctul ăsta de vedere, (își arată capul) de nu-i adevărat!

Cum să-ți spun, la un moment dat personajele acelea mi se păreau chiar lipsite de sens. Oamenii aceia nu înțeleg ce înseamnă, spre exemplu, să pierzi o noapte întreagă la un șpriț... da, șprițul: nu să te-mbeți ca un porc; să stai la o parolă. Li se pare lipsit de sens așa ceva. Sînt toți foarte eficienți, e adevărat, perfecți, minunați. Da' eu n-am ce să fac cu astfel de lume, dom' le, eu nu doresc să fiu nici perfect, nici minunat, nici eficient, eu doresc să rămîn Cristian Tudor Popescu cît mai mult timp posibil, așa cum sînt eu d'-aicea, din Europa de Est; aici intervine debusolarea mea: spre ce mă-ndrept? Spre a ajunge un individ mai gras decît sînt, chel complet, cu un trabuc în colțul gurii, patron de nu știu cîte ziare și dînd lumea afară din biroul meu capitonat? Păi, nu mă interesează chestia asta! Nu doresc asta! Vreau altceva, eu știu, să progresez în planul emoției estetice sau al înțelegerii lumii, nu în planul... care?

Rep.: Nici măcar material.

C.T.P.: Nici măcar.

Rep.: Și atunci? Ne paște oare o desființare națională? Adică o scoatere din ființa noastră, din ceea ce sîntem?

C.T.P.: A, nu. E un fenomen foarte normal pe care noi, ca autori de S.F., îl știm foarte bine: la contactul dintre două civilizații, întotdeauna primele legături se stabilesc la nivelurile cele mai de jos. Și din civilizația superioară se prăbușește tot balastul de la nivelul de jos al ei în capul civilizației inferioare. E firesc. Adică, noi primim acuma toate zoaiele Occidentului, e un proces absolut legic. Că nu era să primim „high technology" și ce au ei mai bun și mai frumos. Nu! Primim toate mizeriile, firește! Vezi, eu cred că am depășit dualismul ăsta capitalism-comunism... și, de fapt, nu comunismul a fost înfrînt. Au fost înfrînte secera și ciocanul. Ca mijloace de producție. Ca ideologie, mai există reminiscențe cîte vrei. Dar a crede că a merge spre economia de piață, spre democrația vestică reprezintă o cale sigură de progres interior, e o copilărie. Denotă un nivel de înțelegere al lumii destul de modest. Dè fapt, pe glob se petrece un proces pe care Mircea Eliade îl sesiza foarte exact: o desacralizare a societății contemporane. Această chestiune afectează și lumea estică și lumea vestică. Pe toate drumurile se merge spre așa ceva. Desacralizarea eu o văd în planul suprimării poveștii. Se suprimă povestea din lume, dom'le, nu mai rămîn decît fapte! Și fără poveste, care se găsește, de altfel și în spatele religiei, – adică, dincolo de religie, nu-i așa, e mitul! – se ajunge la o suspensie coloidală de evenimente care se lovesc brownian unele de altele. Ăsta este marele pericol la ora actuală, pe care l-am sesizat și ducîndu-mă în mult-lăudatul și minunatul Occident care este săpat de un pericol egal cu al nostru în planul acesta al afectării centrului ființei umane.

Rep.: Soluția ar fi o resacralizare de ordin superior?

C.T.P.: Nu cred posibilă o resacralizare, ea nu se poate face din cîteva mișcări, ca o deratizare...

Rep.: Dar S.F.-ul?

C.T.P.: S.F.-ul e ceva interesant, după părerea mea. E unul dintre fenomenele încă neînchistate din lume, care încă mai păstrează niște orizonturi de evoluție. Ar putea să fie o cale, un mijloc pentru depășirea separării culturale. E foarte interesant ce se întîmplă: autorii americani la modă, din cîte am mai citit – puțin, recunosc – practică un S.F. de genul celui încercat de Grămescu acum vreo zece ani... și, după el și noi. Adică un fel de main-stream amestecat cu S.F., introducerea genului în viața cotidiană... insolitarea lucrează aici pe module main-stream foarte ancorate în real.

Rep.: Un Kurt Vonnegut, aproape un exemplu clasic...

C.T.P.: Exact, exact... Asta mi se pare o cale foarte importantă. În clipa în care oamenii de știință vor depăși rigoarea care-i împiedică să meargă spre metafizic și în clipa în care metafizicienii vor accepta că în afara lor există și printre matematicienii și fizicienii profesioniști și unii care pot să depășească pura specialitate, în clipa în care se va produce joncțiunea între aceste două lucruri, cred că se va schimba ceva. Pentru că asta este calea, nu calea politică,... vezi, în o mie nouă sute treizeci și ceva, cineva făcea un calcul: de cîte ori se putea citi în presă cuvîntul „neutron" și de cîte ori numele „Adolf Hitler". Raportul de un milion la unul era puțin. Și totuși, despre Hitler se afirma atunci că este un tiran ca oricare altul, de care vom scăpa ușor... Deci, dacă ne gîndim la istoria mentalităților practicată de grupul francez, rezultă că dacă știi să te uiți la o epocă cu atenție, adevărul ei nu este la lumina reflectoarelor, a politicii de scenă deschisă. El e ascuns nu se știe pe unde, printr-un colț al evoluției și vieții...

Rep.: În culise...

C.T.P.: Exact. Pe acolo se află de obicei adevărul care, după aceea, se va inflama brusc. Ei, eu cred că în clipa de față adevărul încă n-a fost revelat societății mondiale. El e ascuns pe undeva, printr-o pagină de ziar, printr-un laborator, printr-o carte. Nu știu, dar undeva e ascuns și nu mai are prea mult timp pînă să eclozeze.

Rep.: Și crezi că România are vreo șansă de a realiza sinteza dintre știință și metafizică?

C.T.P.: Nu. Mărturisesc că nu cred asta. Decît, eu știu, să apară un caz cum a fost a lui Ilie Năstase în tenis. Adică o aberație. Nerezultat dintr-o școală, din ceva sistematic. Poate așa, să se lege ceva genetic la împreunarea... altfel, nu. Nu sîntem pasibili de asta. Nu sîntem suspectabili de așa ceva. Dimpotrivă, la noi, în clipa de față, amorful și entropicul sînt în floare.

Rep.: Poate că privim și noi doar suprafața istoriei.

C.T.P.: Poate. Deși eu am mai intrat și prin culise și e mai rău decît la suprafață. Rămîi absolut uluit să vezi ce meschinărie dementială se găsește în spatele unor cuvinte și a unor atitudini de-astea marțiale și pline de majestate. Se găsesc niște mobiluri de necrezut! Nu există la noi, de exemplu, oameni politici cu simțul eternului, al speciei eternității. Toți acționează sub specia timpului istoric, nici unul n-am văzut să acționeze din perspectiva eternității. Toată lumea se bălăcește într-un timp istoric de pronaos – sau, unde e în biserică timpul istoric? – și se simte foarte bine acolo. Nu vrea nimeni în altar, dom'le! În România, încă nu vrea nimeni în altar! Aștept și eu să apară cineva cu o aură, ceva... să vrea mai mult!

Rep.: Atunci, hai să așteptăm împreună și să ne oprim deocamdată aici, de acord?...

mărturisiri înregistrate de
Mircea Liviu GOGA

** P.S.: Pentru a ajunge în altar trebuie, printre altele, ca mai întîi să fii răstignit. E, probabil, unul dintre motivele pentru care nu se prea înghesuie nimeni...*

Alt fel de vizită

State pătrunse în cerdac şi se strecură, pe fereastră, în bucătărie. Călcă, din greşeală, pisica, făcînd-o fleci; aceasta nu mai apucă să zică nici pîs.

– Cine-i acolo? strigă Mariţa din dormitor, unde tocmai se apucase de citit ca să doarmă.

– Miauuu! răspunse State.

Ochii liliachii îi ieşiseră în afară, de frică să nu dea peste el ăl bătrîn. Mariţa se linişti şi se întoarse pe partea cealaltă, tocmai cînd State intra potrivindu-şi ochii, la loc, în concavităţi.

O bătu uşor pe umăr, iar femeia căscă prelung; nu termină de căscat deoarece dădu cu ochii de extraterestru.

– Văleleu! Ajutor! strigă ea scoasă din minţi. Ajutor, mă mănîncă lighioana!

– Taci! o imploră State căzînd în genunchi şi provocînd un mic cutremur, taci odată! Sînt eu, State, iubirea mea! Am venit tocmai de pe Hura să te văd, iar tu ţipi... Nerecunoscătoareo!... Ia uite, mai bine, ce ţi-am adus!

Scoase o rocă strălucitoare, iar Mariţa tăcu şi întinse uimită amîndouă mîinile:

– Ce pietroi frumos!

– E cel mai mare diamant şlefuit ce se găseşte în această secundă pe Pămînt.

Ochii femeii se înroşiră de plăcere şi inima începu să-i bată mai tare, apoi, amintindu-şi cu cine are de-a face, începu din nou să ţipe.

– Ţi-am spus să taci! se enervă extraterestrul şi îi vîrî în gură una dintre prelungirile digitiforme de la ceva ce ţinea loc de mînă.

Mariţa îl muşcă, iar ochii hurianului se rostogoliră pe podea, de durere, zuruind uşor şi mişcînd casa din temelie. Îi căută pe sub pat şi, negăsindu-i, se apucă să ronţăie lumina din jur plescăind din limbă. Se bătu peste abdomenul franjurat şi umed, apoi zîmbi.

Înlemnită, Mariţa se lipise cu spatele de perete ţinînd strîns diamantul.

– Taci odată! spuse hurianul îmblînzit, nu-ţi fac nici un rău. Sînt eu, Ion al lui State, nu-mi recunoşti vocea?

– Ba da, îngăimă Mariţa gîndindu-se cam cîte perechi de blugi ar putea să-şi cumpere,dacă vinde diamantul în piaţă, la Craiova, dar eşti atît de urît şi mătăhălos... Ion era subţirel şi gingaş ca o prezentatoare de la televiziune; să fi văzut ce frumos înjura sărăcuţul cînd venea să doarmă la mine, că n-avea unde...

– Îmi amintesc, spuse extraterestrul ducînd una dintre prelungiri spre o inimă imaginară. Tu mă dezmierdai şi îmi aduceai castraveţi muraţi din beci. Eu te ţineam de mîini să nu mă poneşti şi îţi şopteam că nu am o leţcaie, apoi ne îmbrăţişam şi adormeam, aşa cu ochii deschişi...

O apucă de mîini, iar ea începu din nou să ţipe uitînd de diamant; acesta îi căzu pe picior făcînd-o să emită un urlet de durere, aşa cum a văzut ea la video, tocmai în momentul cînd uşa se deschise brusc şi tatăl fetei năvăli ţinînd strîns puşca de vînătoare.

– Ce faci cu puşca? rîse State, crezi că nu ştiu că e ruginită? Şi apoi, sînt curios cum ai trage pe întuneric. În casa asta nu văd decît eu; voi nu vedeţi decît întuneric...

– Ioane! Tu eşti, idiotule?! scrîşni bătrînul aruncînd cît colo arma care se descărcă pentru prima dată după douăzeci de ani. Credeam că sînt francezii cu ajutoare...

– Eu sînt, tată socrule!

– Nu-mi spune aşa, că te cotonogesc!

State văzu că bătrînul caută comutatorul şi desfăcu becul rîgîind prelung:

– Aş putea să vă mănînc şi curentul electric, dar sînt sătul...

– Da ce, tu eşti RENEL? întreabă moşul.

– Nu, dar consum orice fel de energie, electrică, luminoasă, etc.

– Ei, taci! Ai norocul că nu e lună şi au luat ăştia şi curentu' să nu se uite oamenii la sîrbi, ca pe vremea odiosului, da' îţi făceam eu lumină în capul ăla de zevzec...

– Nici Soarele n-a apus.

– Bă, tu eşti beat? Nu vezi că-ţi dai cu degetele în ochi?

State se aşeză pe pat şi o stropea pe Mariţa cu apă dintr-o vază cu flori.

– Ce faci, bă? întrebă moşul răsturnînd un scaun.

– A leşinat Mariţa săraca. Uite ce frumoasă e; parcă-i moartă!

– Aoleu! sări bătrînul de pe scaunul pe care tocmai se aşezase.

– Linişteşte-te, nea Prică, nu are nimic; aşa leşină femeile de la noi, de drag.

Bătrînul stă în expectativă, cu scaunul în mînă, pe semne îi e frică, pe întuneric, să n-o lovească pe fie-sa, în locul pretendentului la mîna ei.

– Nea Prică, spune extraterestrul, una şi cu una fac două: eu am venit să-ţi cer fata de nevastă.

Uite, i-am adus şi un diamant, pe Hura costă mai puţin. Nu arăt eu prea bine, dar pe parcurs se obişnuieşte... Totu-i să-l convingi pe nea Trancă, primarul, să ne cunune...

– Ce zici, mă, că ai adus?

– Un diamant.

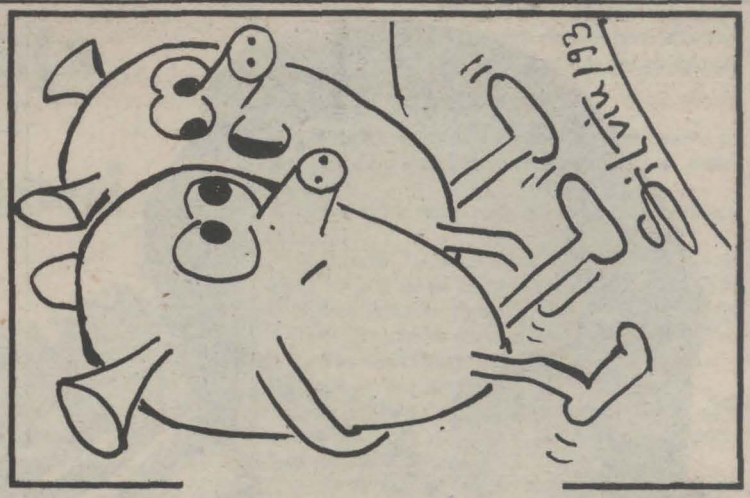

Pe navă era o înghesuială teribilă! Pînă pe Marte am mers pe scări!

– De unde l-ai furat?

– De pe Hura.

– Dacă n-aţi terminat cu uralele, vă priveşte, da' uite ici ce-ţi spun! Îţi dau fata, calul, via din spatele casei şi titlul de proprietate, că tot nu-mi spune nimeni pe unde e pămîntul meu, dacă îmi spui locul de unde ai luat diamantu'... E bine?

– Ce să fac eu cu via şi calul dumitale?

– Via o faci vin, ştie tot satul că eşti cel mai mare beţiv, iar cu mîrţoaga te plimbi şi tu, ca omul.

– Eu prefer să mă plimb cu sferoidul, spuse State. Şi... în plus, vreau să trăiesc la mine acasă, pe Hura, unde am obţinut repartiţia. Dacă mă trimiteau aici, aici trăiam, pe cînd aşa, o iau pe Mariţa şi o aclimatizez.

– Vorbeşte, bă, românеşte, că nu pricep! Vrei să-mi arăţi de unde ai luat diamantu'?

– De pe Hura, da-i cam departe. Sferoidul se întoarce peste cinşpe ani; momentan nu se mai primesc colonişti...

– Mai încoa sau mai departe de Craiova?

– Vreo şapte sute de ani lumină.

– Păi nu-i mult. Cît zici că face pînă acolo?

– În timp hurian sau în timp terestru?

– În timp normal. Nu mă lua pe mine cu de-alde astea că mă mai pricep şi eu; citesc ziaru' zilnic. Tu ai pus vreodată mîna pe ziar?

– Eu citesc prin memorizor.

– Mare scofală! Citeşte fiecare pe unde poate; eu, unul, citesc prin fundul grădinii...

Mariţa se ridicase în capul oaselor încercînd să strige.

– Tată, salvează-mă! bîigui ea.

– Taci, să mă înţeleg cu omu'!

– Nu e om, e extraterestru.

– Ce, extratereştrii nu sînt şi ei tot oameni!? Ăsta are şi diamante, hoţul! Cine ştie de unde le-o fi furat...

– Are dreptate, spuse State. Poate că e mai bine să plec...

– Stai aci! se răsti Prică. Vrei sau nu vrei fata?

– O vreau, dar sînt om numai cu gîndul; pe dinafară arăt oribil...

– Dacă bei, cred şi eu că arăţi oribil. Uite cum facem; te culci aci, iar mîine facem actu'. După aia luăm trinu şi ceva de mîncare şi mergem. Mai ştie careva?

– Toţi hurienii ştiu.

– Dacă află şi ăia din Dunăreni, m-am ars. Sînt multe?

– Cratere întregi... dar ţi-am spus, sferoidul pentru colonişti vine peste cinşpe ani... Şi, apoi, mai există un inconvenient: odată ce ajungi acolo, eşti obligat să faci o facultate de management şi ţi se dă un alt înveliş material.

– Nu-i nimic. Problema este: nu putem ajunge mai devreme?...

– Tată! strigă Mariţa. Aprinde un chibrit, caută lanterna!... Stai de vorbă cu un extraterestru... E doar vocea lui Ion...

– Ia mai taci! se răsti moşul gîndindu-se cum să-l ia pe ginere.

Văzînd că nu are cu cine se înţelege, hurianul înşurubă, la loc, becul. În primele clipe, bătrînul nu-şi dădu seama ce se întîmplă, apoi o văzu pe fie-sa ţipînd. Zări, pentru o fracţiune de secundă, sărind pe fereastră, o fiinţă ce nu exista în memoria lui. Îşi aminti de discuţia cu Ion State, pe întuneric, şi începu să rîdă.

– Hm, îşi spuse, urît vis. Diamante... Ce chestie! Trebe s-o mai răresc sau să trec pe vin. Auzi colo!... să-mi dea el mie diamante... Beţivu' ăla!...

Ieşi pe culoar vorbind singur, tuşind semnificativ, în timp ce Mariţa plîngea liniştit cu gîndul la Ion al ei cu ochii la piatra strălucitoare de pe pardoseală.

Victor MARTIN

Florin MUNTEANU — Automate celulare (2)

A face cît mai bine un lucru deja cunoscut ține practic de ambiția și voința fiecăruia de a acumula cunoștințele și deprinderile necesare. Satisfacția reușitei se instalează treptat și conferă celui în cauză stabilitate în viață: îi place ce face și chiar poate să facă bine acel lucru! Cu totul altfel se pune problema în cazul celor care se aventurează în domeniul necunoscutului, unde inexistența reperelor trasate de generațiile anterioare îi situează în poziția omului pierdut în deșert, fără hartă și busolă. Momentele de euforie alternează cu cele de deznădejde și panică, într-un torent de stări. Acel om e mai puțin stabil emoțional. Își asumă, conștient sau nu, riscul trăirii stării de insatisfacție, căci de cele mai multe ori greșește, dar poate spera la marea bucurie a descoperirii Noului. Și, în orice caz, chiar dacă acel "nou" există de mii de ani în patrimoniul universal al gîndirii umane, satisfacția de a-l fi descoperit și asimilat nu este (sau nu ar trebui să fie) mai mică. Această stare a revelației, a descoperirii cu propriile puteri a unor crîmpeie din Realitate, poate fi una din cele mai minunate stări pe care omul le poate trăi. În etapele intermediare actului final ale oricărei mari descoperiri, între cercetătorul temerar și societate apar cele mai neașteptate raporturi. Una din "legile" lui Murphy arată că reacția societății în general, referitoare la o afirmație cu adevărat îndrăzneață și neverificabilă în acel moment al istoriei, parcurge trei etape importante: 1) imposibil (faza 1 cînd afirmația pare o erezie din unghiul de vedere al paradigmei în curs); 2) posibil; și ce dacă (faza 2 cînd cumularea de afirmații asemănătoare obișnuiește omul cu acea eventualitate - (vezi efectul de piramidă azi) - dar nu există încă un model conceptual care să încadreze fenomenul și să asigure explozia de aplicații practice) și 3) era evident (cînd "banalul" explicației conferă valoare de adevăr afirmației, iar marea parte a societății devine, direct sau indirect, beneficiară a descoperirii fără să se mai întrebe ce și cum?; utilizează efectele și atît). În orice caz, pentru "banalul" acelor explicații unii oameni și-au dedicat viața. A le cunoaște eforturile, modul lor de viață și întîmplările prin care au trecut pînă la momentul culminant al marii descoperiri poate fi nu numai o dovadă de respect pentru înaintașii noștri, ci și un adevărat sprijin în perioadele grele din viața fiecăruia, cu atît mai mult a acelora care sînt animați de o dorință *internă și permanentă de A CUNOAȘTE. Lor le propun* să scrie pe o foaie de hîrtie, și să o afișeze cît mai aproape de locul de lucru, următoarele etape ce se vor desfășura ciclic:

Etapele oricărui Proiect

pentru	1 ENTUZIASM
individ	2 DEZILUZIE
	3 PANICĂ
răspunsul	4 CĂUTAREA VINOVAȚILOR
societății	5 PEDEPSIREA NEVINOVAȚILOR
	6 PREMIEREA ȘI ONORURILE ACORDATE NEPARTICIPANȚILOR

Și dacă vor să devină cercetători adevărați, trebuie să nu se sperie de etapele de panică sau de insatisfacții. Lucrurile mari nu se descoperă din prima încercare! Iar căutarea transformă și modelează cercetătorul care devine singurul beneficiar adecvat al muncii, indiferent de poziția societății, exprimată de cele mai multe ori de oameni nepregătiți să aprecieze. Deci cu speranța că fiecare va găsi propria cale de a îmbunătăți raportul dintre satisfacție și munca depusă (la început raportul este mult subunitar) să ne reîntoarcem la Automatul celular.

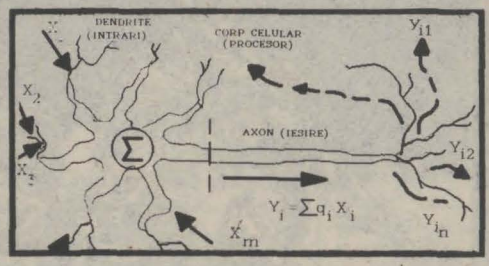

O analiză a structurii prezentate în numărul trecut permite o asociere dintre modelul de organizare și funcționare a automatului celular și respectiv, a sistemului neuronal. Astfel, un neuron (fig. 1) reprezintă o unitate de calcul specializată capabilă să dea un răspuns: da sau nu (0-1) atunci cînd "datele" de la intrare corespund unei configurații specifice. Răspunsul este răspîndit în mediul proximal nu printr-un singur "fir", ci din nou printr-o rețea. În acest mod de organizare, starea fiecărui neuron condiționează stările de vecinătate. Această configurație în care totul depinde de tot permite evaluări calitative și cantitative spectaculoase. Dacă analogia prezentată este adevărată, atunci automatul celular ar trebui să permită și calculul matematic și calculul de optimizare a unor acțiuni cu tendințe contrare, dar și modelarea unor stări nelogice (sau mai puțin logice) sau chiar a unor sentimente. Deci să vedem cîte un exemplu din fiecare situație:

1. Cel mai simplu automat celular îl constituie cel unidimensional (un simplu șir de celule) și care permite, de exemplu, calculul coeficienților binominali ai dezvoltării $(A+B)^n$. "Starea" fiecărei celule nu mai este doar "0" sau "1", ca în programul din numărul trecut, ci chiar valoarea calculată de estimatorul T (k+1). Legea spune că celula țintă își adună la propria valoare valoarea celulei din dreapta. Deci, modificările din programul prezentat sînt minime: - aria de lucru: (3 x N) (automat unidimensional); - matricea de ponderi: q (u,v) =[0 0 0; 0 1 1; 0 0 0]; Condiția logică de verificare a inegalității T (k+1) se înlocuiește cu relația $S_{i+1,j+1}(k+1) = T_{i+1,j+1}(k)$. Inițializarea rămîne la M/2 cu S (2, M/2) = 1. Pentru fiecare etapă de rulare se vor obține:

```
00000000000000000100000000000000000 (n=1)
00000000000000001100000000000000000 (n=2)
00000000000000012100000000000000000 (n=3)
00000000000000133100000000000000000 (n=4)
```

Încercați să vedeți care este "structura" obținută după n=100 "etape de evoluție" a acestui automat celular care generează practic triunghiul lui Pascal. Dacă puneți și o condiție "calitativă" rezultatului numeric (cantitativ) obținut:

"0" pentru un număr par: "■" pentru impar:

```
00000000000000■00000000000000000
00000000000000■■00000000000000000
00000000000000■0■00000000000000000
00000000000000■■■■00000000000000000
```

(antrenament pentru abordarea în viitor a cabalelor numerice)

Dificultatea de înțelegere și interpretare a unor cunoștințe din fizică este generată de multe ori de imposibilitatea de vizualizare a fenomenelor studiate (de exemplu propagarea căldurii într-un corp cu formă complicată, distribuția de cîmp electric în jurul unui obiect încărcat electric, a cîmpului gravitațional în interiorul unui corp - să zicem o piramidă - izolată de cîmpul gravitațional terestru, etc.). Cu simple modificări, programul prezentat permite calculul distribuției potențialului (termic, electric, etc.) într-un domeniu de formă dată.

Să considerăm că avem o placă plană de formă pătrată pe care o încălzim permanent în centru cu o sursă termică de putere, astfel încît temperatura să rămînă constantă și egală cu T (sursa). Temperatura pe conturul plăcii fiind cea a mediului (T0) se pune problema identificării legii de distribuție a temperaturii pe întreaga suprafață a plăcii și vizualizarea tridimensională a acestei distribuții. Modificările în program sînt:

q (u,v) = [1 4 1 ; 4 -20 4; 1 4 1 ;]

- se înlocuiește linia de condiționare prin inegalitate a stării "viitor" cu relația de calcul a stării viitor:

$S_{i,j}(k+1) = S_{i,j}(k) - T_{i,j}(k)$ q (2,2)

- se face o buclă de inițializare în care, pe conturul domeniului ales (N x M celule) se introduce o valoare proporțională cu valoarea termică (fixarea condițiilor la limită);

- pentru ca temperatura sursei calde să rămînă constantă se reinițializează valoarea "celulei calde" la fiecare repetare (pentru fiecare k). Rezultatul obținut pe 25 x 25 celule este prezentat în fig.2.

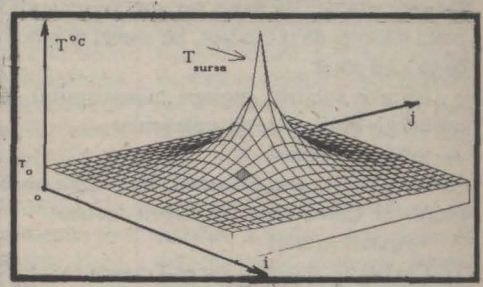

Cu aceste modificări corect făcute dispunem de o "sculă" de studiu puternică ce permite vizualizarea unor cîmpuri potențiale ușurînd sau chiar făcînd posibil studiul unor fenomene complexe. Dar marea surpriză a automatelor celulare este generată de evaluarea "calitativă" a stării celulelor. Urmăriți evoluțiile din figura 3. Ele nu sînt semne ale unei scrieri extraterestre, dar pot contribui la dezvoltarea noastră, astfel încît să sperăm că odată vom ști să privim astfel încît o întîlnire de gradul trei să aibă loc. Dar despre acestea în numărul următor.

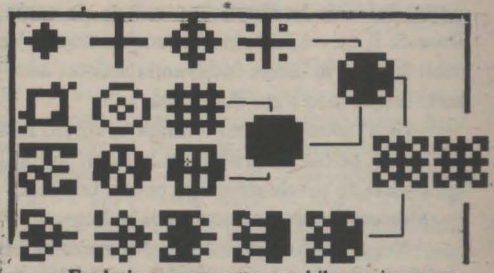

Evoluția spre un pattern stabil a unui automat celular definit pe 9*9 celule, lege 121 202 121, în funcție de poziția inițială a germenului

Dévényi Tibor

Broasca

(poveste cosmică pentru adulţi)

Mergea îngîndurat pe malul lacului, îndreptîndu-se alene către casă. Se făcuse deja noapte. Din cînd în cînd, privea la cerul spuzit de stele, oftînd cu inima grea. Vreme de treizeci şi opt de ani hoinărea printre aştri, fără ca în tot acest răstimp să fi călcat măcar o dată pe Pămînt. Iar acum, la ieşirea la pensie, se întorsese acasă definitiv, conştient că era imposibil ca anii petrecuţi în cosmos să nu lase urme.

Tot soiul de gînduri negre îl hărţuiau în continuu. Oare îl mai aştepată cineva, după atîta timp? Anna... Dumnezeule, ea nu, în nici un caz! Un an, doi, mai treacă-meargă, dar treizeci şi opt de ani?! Ar fi, oricum, preferabil să n-o fi făcut. Are aproape şaizeci de ani. Ca şi el, de altfel... Prietenii? Dar mai este cineva care să-i fie prieten? Şi oare a avut vreodată aşa ceva? Trecutul lui îndelungat îi dădea o senzaţie de-a dreptul dureroasă. Ce-o să fie de-acum înainte? O să stea singur în sfera lui de sticlă, privind în gol? Singur? Ar trebui să se întîmple o minune. Nu cine ştie ce, un lucru simplu, prin care să poată lua totul de la început. Iar atunci ar proceda cu totul altfel...

Un glas subţire, aproape imperceptibil, îi tulbură gîndurile pline de amărăciune:

– Ajutor! Ajutor!

Privi în jur, prin întuneric, fără să zărească pe nimeni. Glăsciorul se făcu auzit din nou:

– Ajutor! Ajutor!

Ciudat! Se aplecă şi sunetul crescu în intensitate. De văzut, însă, nu se vedea nimic.Îşi aprinse bricheta. Şi atunci, la flacăra ei firavă, zări broasca, prinsă sub o creangă. Ea striga, în felul acela omenesc. Dintr-odată, inima începu să bată nebuneşte. Se întîmplase MINUNEA!! Emoţionat, se întinse după cracă şi cu o mişcare bruscă eliberă broscuţa din strînsoare. Abia atunci văzu că e rănită: piciorul strîns din spate părea fracturat. În clipa aceea se hotărî. Culcă micul animal cu burta în sus, rupse apoi o crenguţă şi o bucată din propria-i cămaşă, improvizînd îndemînatic un soi de de atelă. Broasca îl privea, clipind recunoascătoare din ochi. Suportă în tăcere intervenţia absolut necesară, deşi în mod sigur dureroasă.

– Gata! spuse el, cînd termină în sfîrşit. Luă broasca în palmă. O privi lung în ochi, apropiind-o încet de buzele strînse ca pentru un sărut.

Moment în care broasca vorbi iarăşi:

– Nu, te rog, nu mă săruta! Nu vreau să fiu om! Sînt însurat şi am acasă doi copii mici, tot broaşte şi ei!

Traducere: Czedly CAROL
Ştefan GHIDOVEANU

Biblioteca SF

Din acest număr începem prezentarea unor cărţi de referinţă apărute de-a lungul istoriei Science-Fiction-ului. Pentru început - o noutate de pe piaţa americană - DAVID WINGROVE: Chung Kuo – Regatul de Mijloc, prezentată de colaboratorul nostru Alexandru Mironov.

O carte avertisment, doar primul volum dintr-o „space opera", interesant prin faptul că autorul are curajul să facă prognoze pe termen scurt: doar trei secole.

Deci: „...În 2062 Japonia, rivala cea mai importantă a statului Chung Kuo (China - n.a.) în Orient a fost prima victimă a metodelor barbare ale lui Tiao Ch; un (conducător militar chinez - n.a.) care, fără avertisment, ca răspuns la plîngerea japonezilor că armata chineză executase raiduri în Coreea, a bombardat Honshu, concentrîndu-şi armele nucleare asupra centrelor urbane Tokyo şi Kyoto... Şi Wingrave continuă pe ton catastrofic, descriind un viitor sumbru în care Japonia a fost rasă de pe hartă, la fel Africa şi toată rasa neagră, iar deasupra Europei şi Americii sînt construite gigantice oraşe suspendate care vor acoperi, cu umbra lor, pămîntul, aducînd gheţari peste ţări altă dată populate.

În stil orweliian (vezi cumplita „1984") istoria este reconstruită de învingători, China va fi cucerită la începutul acestei ere Eurasia, şi toată civilizaţia Terrei va fi avut alt curs, alte evenimente, alţi eroi şi o rasă dominatoare, cea chineză. Istoria, de altfel, ca obiect de studiu, va rămîne pentru mai bine de două secole un domeniu interzis. La sfîrşitul secolului XXII (cînd are loc acţiunea cărţii, într-un fel de moment de trezire a cunoştinţelor populaţiei de origine caucaziană) pe Terra domneşte, după legi medievale, un consiliu de şapte T'ang, un fel de împăraţi, violenţa este acceptată ca mod de viaţă, zeci de miliarde de pămînteni viermuiesc pe coridoarele oraşului celest, în zonele subterane, în noroiul de sub oraşe.

David Wingrove este un bun story teller, romanul (peste 500 de pagini format mare) are nerv, sute de personaje sînt plimbate în stilul de succes al lui James Clavel (vezi „Şogunul"), bine creionate, credibile în contextul povestirii.

Fără îndoială însă, Wingrove extrapolează greşit. La ora actuală un cetăţean terestru din cinci este chinez, dar populaţia nu este în creştere, dimpotrivă. Terorismul şi violenţa sînt mai degrabă fenomene ale civilizaţiei occidentale. Cele două clou-uri ale poveştii -Tao Ch; un porneşte în 2062 un război mondial de cucerire şi unificare a planetei, exasperat fiind de imposibilitatea stopării războaielor locale, ca şi, mai tîrziu, interzicerea zborurilor cosmice - sînt incongruente, ca idei. Multe pagini sînt în plus, multe personaje şi acţiuni laterale sînt gratuite. Autorul nu se hotărăşte cu cine ţine - cu conservatorii „man" sau cu reformatorii „Hung mao". Tentaţia de a-l imita pe Frank Herbert (vezi extraordinarul ciclu Dune, şase volume pe care-l vom avea, în curînd, în librării) este mare.

O carte bine scrisă, acest Chung Kuo, Regatul de Mijloc, dar o carte exasperat de violentă şi imaginînd, forţat, un viitor care - să avem această speranţă, pentru urmaşii noştri - are foarte puţine şanse să se împlinească.

Alexandru MIRONOV

De ce?

Să despici firul în patru, apoi să vezi cum firele se strîng într-o funie. Tu ridici funia, lanțul se strînge în jurul gîtului ca un șarpe rece, te cuprinde. Tu ești pe scaun și vezi cum lumea se ridică, se înclină și se răstoarnă. Apoi se sufocă și piere.

Sau. Tu faci baie, apa e caldă și vana e plină. Închizi robinetul, apa tot mai curge, da, curge picătură după picătură, enervîndu-te, tocîndu-ți nervii. Tu, atunci, iei lama tocită cu care de patru zile nu te mai poți rade ca lumea și te tai mereu, și o înfigi în furtunul verde ce este tras peste țeava robinetului. Sîngele pornește să curgă murdărind baia și stropind oglinda.

Sau. Ești în fața computerului. Încă nu ai codul de acces. Te branșezi la rețea. Introduci discheta și aștepți răspunsul. Penetrezi ușor codul, ai ajuns la computerul băncii Atkinson. Îl scarmeni bine de 100.000 $ pe care-i transferi alături de alți 5.000 care zac, bine mersi, în contul tău din Elveția. A doua zi te duci după cumpărături și vînzătorul te întoarce înapoi, contul tău e gol. Arunci pe jos cartela magnetică și vrei să o strivești cu piciorul. Dar aluneci, căzînd pe căruciorul care o ia din loc, oprindu-se în perete. Din ceafa ta se prelinge un fir de sînge ce picură încet-încet, făcînd o baltă.

Sau. Mergi pe stradă privind în jos sau spre vitrinele magazinelor, fără să ai nici un ban în buzunar. Deodată te întorci. Nu știi nici tu de ce. O brunetă cu ochii mari și verzi te privește. Te oprești, se oprește și ea. Ți se pare că buzele ei se mișcă spunînd ceva. Vrei să te apropii de ea. Piciorul ți se agață de capacul unui canal și te prăbușești. Mai auzi doar un hohot de rîs și îți zici: "Iar am ratat".

Sau. Șireangul este în jurul gîtului tău, lumea s-a ridicat deja, se aude zgomot ciudat, iar pereții camerei încep să urce, tu stai pe loc, dar mare și monstruos candelabrul vine spre tine, vine și parchetul (pe care nu demult l-am rașchetat amîndoi) și toate se transformă într-o grămadă de moloz ce acoperă covorul persan și sub care te zvîrcolești ca o rîmă. (vom avea ee curăța)

Sau... ... ...

Mihai-Victor STOICA

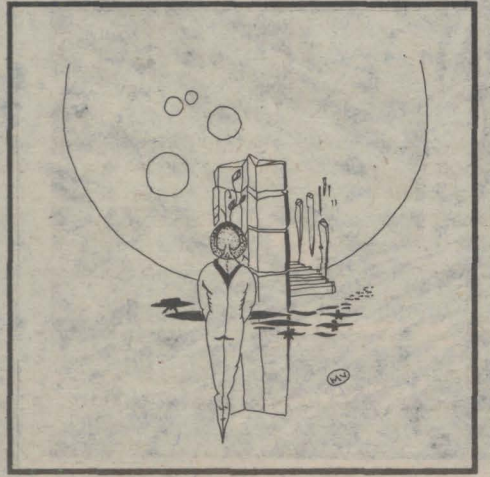

(continuare din pagina 3)

AMAZON: fluviul cu cel mai bogat debit din lume (bazin hidrografic de 7,2 mil. km²) și cel mai lung din America de Sud (6.400 km.; împreună cu Ucayli - cca. 7.000 km.); navigabil pe o distanță de 4.300 km. Exotismul acestui curs de apă și luxurianta natură ecuatorială l-au atras pe JULES VERNE, care a imaginat "Jangada - Opt sute de leghe pe Amazon".

ANACRONISM: lucru sau situație care nu corespund spiritului unei anumite epoci istorice. Evitarea apariției sale constituie una dintre principalele preocupări ale călătorilor în timp. Uneori producerea anacronismului este inevitabilă, alteori este accidentală, în ambele cazuri conducînd la modificarea întregii scheme temporale și, implicit, la modificarea prezentului. Exemple: RAY BRADBURY - "Detunătura", RENE BARJAVEL - "Le voyageur imprudent", WARD MOORE - "Bring the Jubilee". Alteori anacronismul are drept rezultat numai producerea unui simplu fapt divers în prezent: MAURICE RENARD - "Ceața din 26 octombrie", FRANCIS CARSAC - "Petele de rugină". În alte cazuri, anacronismul este produs în mod deliberat, în folosul exclusiv al eroului narațiunii (MARK TWAIN - "Un yankeu la curtea regelui Arthur", L. SPRAGUE DE CAMP - "Lest Darkness Fall"). Anacronismul poate apărea și în prezent, ca urmare a activităților unor călători în timp veniți din viitor (WILLIAM TENN - "Cum a fost descoperit Morniel Mathaway"), dar - în general - aceștia preferă să respecte regulile jocului și se abțin de la orice intervenție (C.L. MOORE & H. KUTTNER - "Vintage Season"). Vezi și: "Călătoria în timp".

ANDROID: termen lansat de VILLIERS DE L'ISLE ADAM în 1886, în romanul "Eva viitoare". Sensuri literare S.F.: 1) Ființă vie, creată artificial: ROBERT HEINLEIN - "Friday", PHILIP K.DICK - "Blade Runner", ISAAC ASIMOV - "Cavernele de oțel", "Soarele gol, The Robots of Dawn". 2) Robot antropomorf: ISAAC ASIMOV - ciclul "Robots", ROBERT SHECKLEY - "The Robot Who Likes Me".

ANDROMEDA: nebuloasă în spirală, vizibilă cu ochiul liber, situată la sud de constelația Casiopeea din emisfera boreală. Explorarea acesteia constituie tema romanului "Nebuloasa Andromeda" de I.A.EFREMOV. După FRED HOYLE și J.ELLIOTT această nebuloasă este centrul unei civilizații ultradezvoltate, care tentează o cucerire insidioasă a Pămîntului ("A de la Andromeda" și "Andromeda Comes Back").

ANIMALE: figurează în numeroase proze S.F. drept ajutoare, colaboratori sau concurenți ai omului (vezi: "Cal" - "Cîine" - "Delfin" - "Furnică" - "Pisică" - "Protozoare" - "Viespe" etc.). Prin experiențe genetice sau intervenții chirurgicale se încearcă transformarea lor în creaturi raționale (H.G. WELLS - "Insula doctorului Moreau", CAMIL BACIU - "Aragua", FREDERIK POHL - "Slave Ship") sau evoluează singure sau ghidate pînă la organizarea unei vieți sociale proprii (GEORGE ORWEL - "Animal Farm", R.A. LAFFERTY - "Animal Fair", CLIFFORD D. SIMAK - "City").

ANIMALE FABULOASE: bestiariul cel mai fantezist populează narațiunile "heroic fantasy" (vezi), înfățișarea, comportamentul, și chiar denumirile depinzînd exclusiv de imaginația și inventivitatea autorilor; printre cei al căror talent este indiscutabil, pot fi amintiți: JACK VANCE (ciclurile "The Eyes of the Overlord" și "Lyonnesse"), ROGER ZELAZNY (ciclul "The Chronicles of Amber"), E.R. BURROUGHS (ciclurile "John Carter" și "Venus"). Dintre animalele fabuloase "clasice", în panoplia S.F. figurează: marele șarpe de mare (JULES VERNE - "Închipuirile lui Jean-Marie Cabidoulin", "Șarpele de mare"), caracatițele gigantice (JULES VERNE - "20.000 leghe sub mări", WILLIAM HOPE HODGSON - culegerea "Men of the Deep Waters", IGOR ROSSOHOVATSKI - "Noaptea planctonului"), harpia (PHILIP JOSE FARMER - "Dark Is the Sun", MICHAEL MOORCOOCK - ciclul "Elric the Necromancer"), licantropul (JACK WILLIAMSON - "Darker Than You Trink").

ANIMALE PREISTORICE: apar în prozele S.F. avînd drept cadru de desfășurare a acțiunii - "lumii ascunse sau prezervate" (ARTHUR CONAN DOYLE - "Lumea dispărută, V.A.OBRUCEV - "Plutonia", E.R. BURROUGHS - "Țărîmul uitat", "Tarzan at the Earth Core", ciclul "Pellucidar") sau care relatează despre retrocălătorii în timp (RAY BRADBURY - "Detunătura", ROBERT SILVERBERG - "Forgotten by Time"). A fost imaginată chiar și o "civilizație" dinozauriană (JOHN UPDIKE - "În Jurasic").

AN-LUMINĂ: unitate de măsură astronomică, egală cu distanța parcursă de lumină într-un an, respectiv 9.460 de miliarde de kilometri.

ANTICIPAȚIE: 1) termen utilizat pentru desemnarea narațiunilor S.F., mai ales în Franța (vezi și: "science-fiction"); 2) prezentarea unor aspecte ale lumii viitoare, cu stricta respectare a postulatelor științifice (vezi și: "hard science"); 3) previziune a viitorului (vezi: "previziune").

ANTICIPATION: denumire sinonimă pentru "science fiction" utilizată în Franța (acest nume îl poartă colecția de romane S.F., editată de editura "Fleuve Noir", al cărei prim număr a apărut în anul 1952 și care își continuă apariția și în prezent; au apărut aproape 1.700 de volume).

ANTIGRAVITAȚIE (DISPOZITIV ANTIGRAVITAȚIONAL): efectul de anihilare a forțelor gravitaționale prin utilizarea unor dispozitive (HENRIC STAHL - "Un român în Lună") sau substanțe și metode imaginare (H.G. WELLS "Primii oameni în Lună").

ANTIUTOPIE (sinonime: Contrautopie, Distopie): descrierea unor societăți situate într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, avînd un caracter totalitar, tinzînd spre depersonalizarea și dezumanizarea individului; se proclamă eșecul oricărei schimbări și perenitatea eternă a fatalităților sociale și a constrîngerilor politice: GEORGE ORWELL - "1984" și "Animal Farm"; ALDOUS HUXLEY - "Brave New Worls", URSULA K. LE GUIN - "The Dispossessed", RAY BRADBURY - "Fahrenheit 451", A.E. VAN VOGT - "Future Glitter", JOHN BRUNNER - "Stand on Zanzibar" și "The Seep Look Up", HARRY HARRISON" - "Soylent Green", C.M. KORNBLUTH & FREDERIK POHL - "Gladiator at Law", EMILE SOUVESTRE - "Le monde tel qu' il sera", PIERRE BOULLE - "Les jeux de l'esprit" ș.a.

ANTROPOIDE: grupa maimuțelor care se aseamănă cel mai mult cu omul (urangutanul, cimpanzeul, gorila și gibonul), caracterizîndu-se mai ales prin absența cozii (vezi și: "Maimuță"). În literatura S.F. sînt privite fie cu simpatie (E.R. BURROUGHS - ciclul "Tarzan", FELICIEN CHAMPSAUR - "Ouha, roi des singes"), fie ca posibile concurente și înlocuitoare ale omului ca ființă conducătoare (PIERRE BOULLE - "Planeta maimuțelor", WALTER M. MILLER - "Conditionally Human", L. SPRAGUE DE CAMP & P.SCHUYLER MILLER - "Genus Homo").

Cristian IONESCU
Mihaela IONESCU
(Va urma)

Triton
'92